

divadelní HROMADA

XIX

1997

*zpravodaj amatérských
divadelníků,
loutkářů a recitátorů
ze Východních Čechách,
na pomoci
Moravy a v části
Sudeta*

DĚLAT LIDEM KAŠPARA
KAŽDÝ NEUMÍ A NEMŮŽE.
VĚZTE, VÁŽENÍ, ŽE TO CHCE
HODNĚ
ÚSILÍ A NADŠENÍ.

MARTIN ZAJÍČEK

585-616 = XIX/97 str. 1-32

- 3 VE VOLNÉM STYLU**
(ZPRÁVY VSVD)
- 5 IMPULSY Z IMPULSU / BYLO**
Regionální přehlídka uměleckého přednesu mládeže
Regionální soutěž v dětské recitaci
- 6** Regionální postupová přehlídka mladého a netradičního divadla
- 7** Východočeská krajová přehlídka loutkářských souborů
- 10 VIDĚLI JSME**
"Dospělí dětem"
- 12 PRKNA PRAŠTĚLA**
DS J.K.Tyl
K-klub Jičín
D.I.V.
1.Hradecký divadelní majáles
- 13** Dalskabáty
- 13 PRKNA BUDOU PRAŠTĚT**
Volné herecké sdružení
DS J.K.Tyl v Lomnici nad Popelkou
- 14 ŠKOLA HROU**
Vzdělávání v Impulsu
- 15 VÝCHODOČEŠI NA NÁRODNÍCH PŘEHLÍDKÁCH**
Divadelní Třebíč 1997
- 16** Výsledková listina VI. Divadelní Třebíče
- 16 NESTOŘI A KANDRDASOVÉ**
Věruška Husáková
- 18 VE SLUŽBÁCH THÁLIE** (JUBILEA, PODĚKOVÁNÍ)
Honza Merta
- 21** Helena Podolská
- 22** Láďa Novák
Anna Kučerová
Rudolf Faltejsek
- 24** Tejkl - Polehňa - Dvořák
- 25 PELMEL** (MIŠMAŠ)
- 27 MIMO RUBRIKY**
- 30 DIVADELNÍ INSPIRACE '97**

UZÁVĚRKA XX. ČÍSLA:

15.ŘÍJNA 1997

*Príspevky a foto prosíme
zasílat pouze na adresu:*

IMPULS

Okružní 1130

500 03 Hradec Králové

HROMADA č. XVIII/1997

VYDÁVÁ:

Středisko amatérské kultury

IMPULS

Okružní 1130

500 03 Hradec Králové

telefon: 049/ 42 769

tel./fax.: 049/ 46 560

ve spolupráci

s Volným sdružením

východočeských divadelníků,
vychází 3x ročně.

REDAKCE::

Josef Tejkl, Alena Exnarová,
Mirka Čisarová, Karla Dörrová,
Jan Merta, Jana Portyková,
Břetislav Lelek

GRAFICKY UPRAVIL:

Mario Alfieri

PŘEPIS:

Michal Drtina

Neprošlo jazykovou úpravou!

ROZMNOŽENÍ VÝTIKU:

FITOS

Stará Paka

Uzávěrka tohoto čísla:

19. května 1997

Registrováno na RK OÚ

v Hradci Králové

pod č. 31/91

Vychází za finančního přispění

MK ČR

Náklad 420 ks

Neprodejné!

OMLUVA:

za chybu u jména

Miroslav Kučera

SPRÁVNĚ:

MILOSLAV KUČERA

- M. Alfieri -

H R O M A D A

Milí amatéři z východních Čech,
pomezí Moravy a části Sudet, milí
"Hromadníci", přátelé, dámy a pá-
nové!

Už po léta před vás předstu-
puji, tak jak ostatně funguji v di-
vadle většinou, hlavně a přede-
vším: jako žoldněř-analytik, najatý
někým pro to, aby rozebíral důmy-
slně a složitě sestrojená soustrojí
divadelní. Z jistého hlediska dost
odporné povolání - abych neřekl
vnešeně poslán. Tušil jsem (a dou-
fal), že přes tuto odporost jsem se
za dobu svých setkávání ve východ-
ních Čechách atd. - viz oslovení -
potkal s lidmi, kteří mně to profe-
sionální analytické žoldněřství od-
pustili, přenesli se přes tu odpor-
nost a vidí mne trochu či dost ji-
nak. Ovšem - Hromada XVIII /
1997 mne prostě zaskočila, šoko-
vala! Rozcitlivěli jste mě a kdyby se
to pro starého, mnoha šrámy a ra-
namí poznamenaného a zcyničtě-
lého žoldněře, který musí analyzo-
vat a rozebírat, kdyby na sůl ne-
bylo, bez ohledu na kohokoliv a
cokoliv, hodilo, tak bych napsal:
DOJALI.

Takže všem moc a moc
DĚKUJI! A od srdce. Upřímně.
Bez formalit píšu těchto pár řádek,
protože musím, neboť jste mne po-
těšili a musím vám tohle potěšení
sdělit.

Handwritten signature: J. Merta

Váš Císař

VE VOLNÉM STYLU (ZPRÁVY VSVD)

Toto předprázdninové,
již devatenácté číslo Hromady, prakticky
završuje nejčinnorodější období roku
a všech, kteří se okolo amatérského divadla
v našem kraji pohybují. Jsou uzavřeny
všechny krajské přehlídky a výběry
a můžeme jen očekávat, jak naše soubory
dopadnou na národních přehlídkách
či některé i na Hronově. O přehlídkách,
které již proběhly, se v tomto čísle dozvíte
přímo z pera autorů.

- Z nových aktivit je třeba upozornit na to,
že již dříve ohlašované konzervatoře o režii
a o dramatické výchově zdárně začaly
a pravidelně úspěšně probíhají.

Z událostí, které by se dotýkaly
vnitřně VSVD, chci uvést jen pár poznámek
o té nejzávažnější. Tou byla valná hromada,
která se konala v sobotu 1. března opět
v Podkroví Klicperova divadla za účasti
29 členů Volného sdružení. Schůzi řídila
Karla Dörrová, hlavní referát přednesl
J. Merta a zprávy za své rezorty pak Brěta
Lelek /hospodaření/ a v zastoupení byla
přečtena zpráva Sváti Pilaře /který se
z naléhavých důvodů omluvil/ o stavu člen-
stva a o placení příspěvků. Na návrh před-
sedy revizní komise Mirka Beiera bylo bez
připomínek schváleno hospodaření Rady i
její celoroční činnost všemi účastníky
schůze. Tato satisfakce uzavřela další
kapitulu již čtvrtého roku činnosti VSVD.
Rada také navrhla novou čestnou členku
sdružení - Mirku Císařovou - za její
nezastupitelné zásluhy o amatérské divadlo
v kraji. Také tento návrh byl jednomyslně
a se souhlasným mručením schválen. Rada
předložila novou kandidátku členů Rady
a revizní komise pro rok 1997. Vlastně
staronových členů, rozšířenou o jednoho
člena, a to o Mirku Císařovou. Tajnou
volbou byli všichni navrženi jednomyslně
potvrzeni. Rada má dnes 8 členů a revizní
komise 3 členy. V probíhající diskusi
vystoupili - ředitel Klicperova divadla
pan Ladislav Zeman a informoval nás

o připravovaném mezinárodním divadelním festivalu, který opět proběhne v květnu a který počítá i s jistými úlevami na vstupném pro amatérské divadelníky, Míla Kučera, čestný člen VSVD, tentokrát v roli současného člena poslanecké sněmovny, poslance za ČSSD, s nabídkou možné pomoci ve vytváření výraznějšího image našeho sdružení prostřednictvím kulturního klubu sněmovny, jehož je členem. Další diskuse na různá divadelní témata a o situaci v kraji se rozvíjela téměř až do chvíle, kdy bylo nutno jít na divadelní představení začínající v 17.30 hodin.

Ještě několik věcných poznámek k referátům předneseným na schůzi. Hlavní referát v sobě shrnoval v podstatě celoroční činnost pracovníků Impulsu a účast členů rady na ní. Prakticky o všech těchto aktivitách bylo referováno v posledních číslech Hromady a tak opakování referátu by bylo jen opakováním věcí, které jsou členstvu dostatečně známy. Týká se uspořádání a organizace krajevých přehlídek všech slovesných oborů. Od recitace, uměleckého přednesu, činoherního divadla pro výběr na Třebíč, divadla dětem v Havlíčkově Brodě, mladého divadla v Úpici, dětských divadelních, recitačních a loutkářských souborů v Ústí nad Orlicí, přehlídky loutkového divadla v Hradci Králové, divadla jednoho herce v Moravské Třebové a oblastního kola soutěže dialogů a monologů v Čachnově u Proseče. Zpráva se také dotýkala dvou schůzí širší rady VSVD /jinak Divadelní kavárny/, zvláště té druhé na téma současné úlohy ochotnického divadla, která se obzvláště vydařila. I toho, že byla ustavena odborná rada pro činoherní divadlo a připraveny dvě, již výše uvedené konzervatoře, mimo jiných a dalších aktivit a návštěv u souborů ve formě metodické pomoci. Ale o tom všem již bylo psáno v minulých číslech Hromady, která i pod novým vedením Pepy Tejkla stále plní hlavní spojení mezi divadelníky a organizátory, mezi členy a nečleny VSVD, vždy na podporu rozvoje amatérských aktivit v kraji.

- Samozřejmě, že zajímavá a vyčerpávající byla zpráva našeho hospodáře Břeti Lelka o finančním zajištění veškeré činnosti a o stavu našich financí. Myslím, že i tentokrát Rada hospodařila se svěřenými prostředky rozumně a uvážlivě. Uzávěrka skončila s mírným přebytkem 3.968,65Kč z příjmů, které činily

91.486,05 a výdajů 87.517,40Kč. V částkách jsou zahrnuty příjmy z dotací od MK na jednotlivé akce ve výši 80.000,-Kč a podíl z členských příspěvků 10.404,-Kč. Stav finančních prostředků k datu uzávěrky je 46.699,05Kč. Podrobná zpráva je samozřejmě k dispozici a může být zájemcům kdykoliv předložena.

- Zajímavý byl také přehled o stavu členstva a placených příspěvcích, který vypracoval Sváta Pilař. Na vysvětlení uvádím, že do počtu současných členů jsou zahrnuti jen ti, kteří uhradili za uvedený rok členské příspěvky. "Mrtvé duše" /tj. neplatiči/ do tohoto souhrnu nejsou zahrnuti. Takže platících jednotlivců je 62, souborů 9 a členů v těchto souborech 167. Souhrn "aktivních" členů je tedy 229. Pokles v jednotlivcích 14 a nárůst 12 a u souborů nárůst o 4 a v nich členů 26. Dá se tedy říci, že počet členů v posledních dvou až třech letech se udržuje stále ve standardní výši.

- K předložené kandidátce členů nové rady VSVD bych chtěl připomenout, že někteří členové se na ni dali zapsat jen s jistým váháním a že bude třeba do budoucna uvažovat o nových doplňujících silách do tohoto orgánu. Dobrovolné zájemce jen uvítáme. - Hlavní zpráva o činnosti byla zakončena poděkováním všem, kteří se o organizování divadelní činnosti v kraji zasloužili, ale i samozřejmě také všem, kteří divadlo aktivně provozují, s přáním, aby ve všech formách vzkvétalo a divákům i realizátorům bylo neustálým zdrojem tvořivé práce a radosti.

Na první ustavující schůzi Rady byly funkce rozděleny takto: předseda J. Merta, místopředsedkyně K. Dörrová, jednatel a zapisovatel M. Drtina, hospodář B. Lelek, registrace členů S. Pilař. Ostatní členové - M. Císařová, R. Zeman, Z. Vrága.

Obsazení revizní komise zůstalo beze změny. Předseda M. Beier, členové A. Němeček a A. Gregar.

- Širší rada nebyla bohužel doplněna dalšími členy, hlavně z těch okresů, které v ní nemají doposud zastoupení. Jen pro připomenutí opakuji jména členů do ní zařazených: J. Albrechtová, E. Drábková, R. Faltejsek, L. Honzová, H. Sekáčová, B. Šefrnová a J. Vencel.

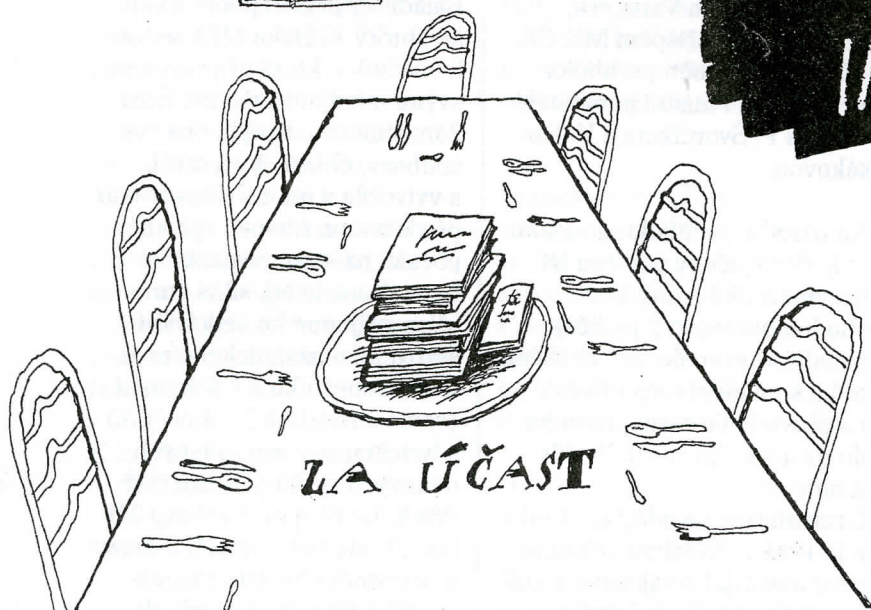
Tento stručný výtah o jednání valné hromady nemohu zakončit jinak než přáním, aby se nám společná práce dařila i v roce 1997.

Jan Merta

VSVD - VOLNÉ SPRÁVČÍ VÝCHOPOČESKÝCH DIVADELNÍKŮ

IMPULSY Z IMPULSU

REGIONÁLNÍ PŘEHLÍDKA UMĚLECKÉHO PŘEDNESU MLÁDEŽE 10. - 12. 3. 1997 V HRADCI KRÁLOVÉ

I. kategorie - do prvního kola bylo přihlášeno 25 soutěžících. Na národní přehlídku Wolkrův Prostějov postupují:

- Ondřej Kučera (Pardubice), František Kolátor (Hořice). Další umístění: - Michal Bečička a Ondřej Drbohlav (ZUŠ Na Střezině), Martina Kučerová (ZUŠ Na Střezině).

II. kategorie - účastnilo se 17 soutěžících. Na národní přehlídku postupují - Michaela Jendruchová (Chrudim) s texty: R.M. Rielke: Slepá a J. Šotola: Divadlo zázraků a Šárka Moravcová s texty: V. Hrabě: Blues o kartách a vitriolu a E. Piaf: Petr a Lucie. Další ocenění: Jana Procház-

ková (ZUŠ Na Střezině) a Martina Marková (ZUŠ Na Střezině).

III. kategorie - účastnili se 2 soutěžící. Postup na národní přehlídku byl udělen oběma interpretům. Heleně Plecháčkové za texty: Alarich: Sečtělí medicci a Božena Správcová: Píseň. Michalu Perníkovi za texty: A.S. Puškin: Dvě milostné básně a K. Čapek: Benchannan.

Všechny kategorie hodnotila soutěžní jury ve složení: J. Hraše, D. Musilová, J. Merta, tajemník poroty M. Drtina.

Soutěžící se představili v dobré, kvalitní a pestré, ano, i vynalézavé dramaturgii. V nejlepších výkonech i dobře realizované. Nedostatky všech kategorií se soustřeďovaly především ve snížené výraznosti výkonu. Často chybělo větší osobní nasazení, někdy hlubší a důslednější výklad, často konkrétnější představa a leckdy větší záměrnost ve volbě a řádu hlasových i doprovodných prostředků. O těchto vlastnostech i nedostatech výkonů porota se soutěžícími hovořila v analytickém semináři.

JH

REGIONÁLNÍ SOUTĚŽ V DĚTSKÉ RECITACI 14. - 16. 4. 1997 V HRADCI KRÁLOVÉ

BYLO

I. kategorie - účastnilo se 30 soutěžících. První místo bylo uděleno Kateřině Žeňkové (Ústí n. Orlicí) za ztvárnění textu J. Bruknera: O létající košili, druhé místo získala Veronika Stasiowská (Ústí nad Orlicí) s textem D. Mrázkové: Pufododr. Čestná uznání obdrželi: Libor Kejval (Rychnov nad Kněžnou) za text M. Černíka: Kocouří knížka, Martina Diblíková (Ústí n. Orli.) za text J. Kahouna: Povídky rybička, Pavla Stolárová (Trutnov) za text O. Hejné: Klobouček a Janě Pazderové (Svitavy) za text I. Parské: Sestra Bára.

II. kategorie - účastnilo se 30 soutěžících. První místo bylo uděleno Janě Hamplové (Hradec Králové) za texty J. Seiferta: Maminčino zrcátko a M. Drijverové: Sisa kyselá, druhé místo Miroslavu Krížovi (Chrudim) za texty J. Koláře: O kocourovi Modroočkoví a Exuperyho: Malý princ. Čestná uznání získali: Jindřich Etl, Jana Trojanová a Martina Voláková.

D I V A D E L N Í

III. kategorie - účastnilo se 28 soutěžících. První místo získal Jaroslav Pokorný (Hradec Králové) za text J. Haška: Pan Florentin kontra Chocholka a R. Brautighana: Poznámka o horečce, druhé místo bylo uděleno Lucii Holubové (Žacléř) za texty J. Štroblové: Všechny věci nosím s sebou a I.A. Krylova: Vrána a liška. Čestné uznání obdržela Marie Tomšíčková (Svitavy).

BYLO REGIONÁLNÍ POSTUPOVÁ PŘEHLÍDKA MLADÉHO & NETRADIČNÍHO DIVADLA

Přehlídka se tentokrát konala v Úpici ve dnech 7. - 9. března. Začínala již v pátek večer a trvala až do neděle. Za tu dobu se divákům představilo 12 představení včetně pátečního představení hry Beregov - Divadélka Jesličky, které do výběru pro Šrámkův Písek nepatřilo. Z celkového počtu bylo šest představení hradeckých Jesliček, jejichž představení byla většinou realizována s mládeží různých věkových kategorií pod vedením příslušných lektorů (Pešek, Dvořák, Zámečnicková) a poskytovala obraz práce v této jejich hlavní oblasti výuky. - Z našeho pohledu to byla přehlídka dobrá, rozmanitostí přístupů zajímavá a inspirativní. Zajisté inspirativní i pro účastníky právě začínající, zatím krátkodobé konzervatoře pro amatérské režiséry, kteří zde absolvovali první setkání a kterou pořádá IMPULS z Hradce Králové.

Ten byl spolupořadatelem této přehlídky spolu s MKS v Úpici a DS Zdobničan Vamberk, za finančního přispění MK ČR. - O dobrý průběh přehlídky se postarali i místní pořadatelé v čele s P. Švorčíkem a V. Husákovou.

Na národní přehlídku do Písku byly doporučeny porotou tři inscenace. Všechny jsou shodou okolností z Jesliček a mají jedno společné - tvořivou práci s mládeží a její účast na převodu literární předlohy do divadelního tvaru. Patřily k nim:

Dramatizace povídky K. Houby a P. Peška : Čekárna, která se představila jako zajímavé a kultivované a na úrovni vedené představení, postavené na výrazných mizanscénách, důsledně řešených vztazích a na suggestivní atmosféře výrazně podporované hudbou. Postavené na úsporném slovu, v ostře laděných situacích absurdního příběhu o chování lidí v davu, o podrizenosti jeho náladám, až do tragických konců, ve střetu pravdy a násilí i jako metafora přetrvávající principy davové psychózy. Byla ukázkou zajímavé práce s dospívající mládeží, zajímavou studií při zveřejňování vztahů a pocitů.

Dramatizace románu H. E. Batese a J. Dvořáka: Poupata odkvétají i rozkvétají v máji, byla vtipně realizována jednoduchými hereckými i scénickými prostředky, s použitím zástupných rekvizit (krabice různých rozměrů), v humorné rovině svobodomyšlného názoru na svět, který tu výborně svým herectvím a nadhledem nastolují a po celou inscenaci udržují A. Fendrych (taťka) a M. Marková (mamina). V tomto rámci se pohybují dva chlapci v různých postavách a sedm dívek, které se v ústřední postavě Marietty střídají a zároveň vytvářejí početnou rodinu. Úspěch inscenace těží z mnoha

vtipných nápadů při řešení překvapivých životních situací. Baladický příběh podle básnické sbírky V. Dyka Milá sedmi loupežníků, který připravila se svými mladými svěřenci Ema Zámečnicková. Spojila oba své soubory, chlapecký a dívčí, a vytvořila s nimi současný tvar představení, říkané i zpívané poesie, na staré romantické téma. Vznikla tak silná atmosféra vzájemného setkávání syrového a násilnického prostředí loupežníků a jejich písní (verše zhudebnil J. Zámečnick) s lyrickou rovinou krásných dykových veršů se stran čtyř dívek, které společně hrají Milou. Dramatický příběh o touze a bolestném hledání příslušnosti ke skupině a rozchodu s ní za cenu pravdy a ve jménu čistoty a spravedlnosti, tu probíhá ve své vášnivosti i tklivosti až do závěrečné metaforické a velmi účinné scény zradě ve prospěch práva. Však lítost nad tím nás provází v závěru hry i v závěrečném romantizujícím zářamování hlasem vypravěče.

V programu přehlídky byly další zajímavé inscenace: - Divadlo BAF Hostinné předvedlo vlastní hru režiséra i herce Ludka Haška - Luisa, jako dramatické představení z doby inkvizice, ve kterém všichni hrají postavy zaujaté a přesvědčivé. Zajímavé představení o pochybeném udání, které nelze napravit, o střetu pravdy a násilí, kdy neprávem vězněná a mučená Lucie v závěru morálně vítězí, když si vezme život. - či - Komédia finita ! aneb Commedia dell arte, Divadélka Jesličky, kterou pro soubor dospělých napsal, zrežisoval a v něm si i zahrál roli Pantalóna Jan Dvořák. Hru napsal na motivy komedie dell arte a v jejím duchu tak, aby odpovídala hereckým a typovým možnostem členů souboru. Nevznikla bláznivá fraška, ale humorné a laskavé představení

H R O M A D A

s optimálním využitím všech výrazových prostředků, hereckých i scénografických, spojených do optimálního tvaru.

- individuální vystoupení Ilony Semrádové z Divadélka Jesličky v aktovce A. Nikolaje Tabák a sůl, v režii Jany Portykové, přineslo zajímavou i v rovině pocitů sdělenou studii ženy, která neočekávaným způsobem zdědí majetek své protivnice, milenky svého zemřelého muže.

K jistým zajímavým pozitivům přehlídky patřila bezesporu i dvě představení souboru Společnosti Dr. Krásky z JDO Úpice v režii P. Lanty. A to dramatisace povídky K. Čapka Zločin na poštovním úřadě a "komedie-balet" podle J.B. Moliéra Sganarello aneb Domnělý paroháč, tanečně pohybová fraška beze slov, doprovázená živou hudbou fléten a houslí v duchu doby a žánru. - Obě inscenace byly zajímavě pojednány osobitým viděním a myšlením, které se projevilo i v osobité výpovědi v divadelním zpracování málo závislém na běžných divadelních konvencích. Vedené však čistým srdcem. Obě představení respektují příběh předlohy. Doplnují jej však neočekávanými obrazovými spojeními, snad asociativními, a civilně sdělovaný text ozvláštňují a povyšují v rovině obrazného sdělení.

Hru Z. Svěráka a L. Smoljaka - Vizionář, předvedli terciáni z gymnázia B. Němcové v Hradci Králové, v poměrně přesné reprodukci cimrmanovského pojetí, s jistým osobitým kouzlem neumělosti, jako perličku pro potěšení diváka.

Kultivované představení pohybového divadla výrazně podřízeného hudbě, v inscenaci R. Bukáčka a Dadla - Stíny, DS Dadlo Žďár nad Sázavou, přislíbilo v úvodu zajímavou podí-

vanou (symbol času a orloj), která však později přešla do málo dramatického a poněkud i schematického předvádění běhu života, a v této obecně rovině najednou málo sdělovala.

Turnovskému divadelnímu studiu se s dramatisací D. Weissové a J. Ipsera, předlohy slavného španělského autora F. Rojase - Celestýna, tentokrát nedařilo. Představení vyznělo na přehlídce monotónně a bez dramatických vzruchů a vášní.

Úvodní představení přehlídky, Beregov - Vzlet a pád, je dramatisací několika povídek A. Averčenko, ve scénáři i v režii připravená J. Tejklem. - Inscenace je obsáhlé dílo (18 osob), které je realizováno více v rovině literárního sdělení, než divadelně dramatickými situacemi a střety. Účinná atmosféra "ruské mlhy", snaha o herecké pojednání jednotlivých obrazů i výborná studie J. Pilaře v roli zestárlého a alkoholem zničeného Bereгова, se více zabývají jeho pádem, tedy následky, než příčinami a důvody, proč k němu dochází. Tím inscenace ztrácí ze svého poslání. Přesto je to představení v mnoha ohledech zajímavé a pro soubor bezesporu závažné.

Tak letos probíhala přehlídka mladého divadla v našem kraji a toto povídání nemělo jiný cíl, než trochu zprostředkovat představení, která se jí zúčastnila.

Jan Merta

VÝCHODO/ ČESKÁ KRAJOVÁ PŘEHLÍDKA loutkářských SOUBORŮ

BYLO

Místem konání bylo Divadélko Jesličky - ZUŠ Na Střežině.

Příznačným rysem této přehlídky byla častá, nebo nesdělená, absence vztahu. A to jak vztahu k předloze - proč zrovna hrajeme tuto hru, tento příběh a ne jiný, tak vztahů uvnitř inscenace - to jest vztahů partnerských, vědomí spoluhráčů, loutek, o vícevýznamových vazbách mezi loutkami a vodiči nemluvě. Druhým rysem byla pak bezradnost v rozlišování, co je důležité a co méně, co sdělit bezpodmínečně musím a co lze nahradit libovolným či přibližným, z toho pak nečitelnost, co je záměr a co náhoda. Ba někdy jevištní tvar kladl otázku, zda loutky nejsou pouhým přívazkem, vnějším ozvláštňujícím. Jesliže se tato slova budou zdát zúčastněným divadlům tvrdá, pak vězte, že jejich smyslem je interpretu vyburcovat a ne odradit. Proto jsou řečena hned v úvodu, neboť v hloubi duše věřím, že jak soubory procházely inscenačním procesem zkoušení, možná ne zcela poučeným, ale určitě poctivým, stalo se, že cestu k tvaru a výsledku zapomínají projít s námi, diváky, a do hlediště z jeviště doplouvají pouze osamocené útržky. Tolik obecně k 14 inscenacím přehlídky roku 1997.

HAD Hradec Králové
hrál maňáskové "Povídání

D I V A D E L N Í

o pejskovi a kočičce" dle Josefa Čapka. Dobré bylo, že scéna a loutky tvořily svébytný svět, jiný výtvarný pohled než Čapkovský. Škoda, že inscenace nepozvala ke hře i hravost autora. Čapkovsky paradoxní text o zvířátkách napodobujících dospělé šel poněkud stranou a vlastní tématizování příběhu, které občas problesklo, bylo rozostřené. Popis a realita v jednání - což ne vždy maňásci dokázali "unést". Tam, kde měly postavy konkrétní úkol, zadání, drobnou překážku však divadelně existovaly, viz vosa a její chuť na dort, svíčka vhozená do hrnce, která se na konci zjeví už hořící na upečeném dortu. Takže ujasnit, co je cílem, co k němu vede a jak toho dosáhnout.

Zámecké divadlo

VOTRUŽÁK hrálo vlastní "Cirkus Ric Puc". Principál Truhlářová, klaun Voberová, u piána Žáková. Tři dámy rozehrávající pro děti s varietními marionetami cirkusové skeče. Role na scéně však nejsou přesně rozděleny. Klaun si je jistější, ředitel tápající, takže triumfování výstupů vychází spíše jako cudné pošuchování, které tématu nesluší. Zanedbání práce se světlem, tudíž neobratné nastupování do situací a jejich ukončení. Loutky pro výstupy nemají pozadí a v členitém mihotání se ztrácejí. Občasná nejasnost tématu, např. u dupáka, který by měl být triumfem ředitele. Dobře napadnuté, začaté, ale nedotažené. Až si dámy ujasní, co nám chtějí říci, tak to bude prima pro všechny.

ZUŠ Chlumeck nad

Cidlinou hrál K. Černého Ali a krokodýl. Úprava a režie R. Hlubučkové respektovala arabského zvířecího otesánka, a to jak ve výpravě, tak v zacházení s ní, avšak snaha po

divadelnosti v provedení hodně malých dětí rušila jejich přirozenou hravost a tvořivost. Zdály se býti svázány, ale známe jiné provedené dětské opusy od Hlubučkové, takže toto je pouze konstatování stavu.

BRUM Broumov

"Perníková chaloupka". Pokračování trendu osobitého pohledu na pohádky. Recesní představení, kdy text a zábava směřuje k radosti z toho, jak hrdinové jednají v neobvyklých situacích. Důraz na písně, na sdělování slovem, tedy na nutnost naslouchat a ne se dívat. Stává se, že interpreti přejímají tempo písní, takže nastupuje jistá monotónnost. Ozvláštněnost v textové rovině funguje bezvadně, když povýšena divadelně, takže ujasnit si žánr, situace a co umí maňáskové.

LS BIFULE Jesličky

J. Schmoranz "Začarováný les", A. S. Puškin a J. Polehňa "Ó Done Chuane", LS AŤSI Jesličky J. Ipser a D. Weissová "Pustý les". Jmenované inscenace mají zvláštní polohu. Nemyslím si, že ty, kdož vystupují, nebaví hrát divadlo, to určitě ne, ale jejich zvláštní nezaujatost (až na Z. Tesaře), jejich čekání na narážku, načež každý přijde a odejde, a zas čeká, je spíše neujasněným postojem. Znamená to: "probudit je". Je zde i mnohé vláčení loutek před a po výstupu, povětšinou nezaujímání vztahů, a to i tehdy, když je situace řešena jak mizanscénou, tak přes "herecké" možnosti marionet, které si herci sami vyrobili, a které jsou adekvátní předloze. Výtky by bylo možno označit jako formální, ale marná sláva, i to, co je směrem k inscenaci správné a přesné, je tímto přístupem eliminováno. Přitom to tam je, jen to vyloupnout. Příkladné propojení hudebního rámce u Juana, demiurgovské řízení v Začaro-

vaném lese, nápad s vyklížením scény pro souboj s drakem v Pustém lese, kdy nápad, že hora porodí myš je skvostný, ale vztahem herců k příběhu nedotažený. Obrazně řečeno, je to Formule 1., ve které je místo pohonné směsi voda. Jest to piha snadno odstranitelná.

LS AŤSI Jesličky - P. H.

Cami "Křížová výprava", je ovšem ze zcela jiného těsta. Malé divadélko potulných marionetářů s barokními prvky pracuje drobnými loutkami s Camiho doslovným výkladem pojmů a je radostným divadelním zážitkem. Zde jsou vztahy k příběhu i vztahy mezi interprety jasné. Jdou naproti linii potulných komediantů, a tak zde máme dokonalého a vše chtivě a objektivně prožívajícího herce tahouna Z. Tesaře, který je mimochodem rok od roku lepší. J. Polehňa už unavený z putování se ničím nedá zaskočit, překvapit, ví, že šou musí pokračovat za každou cenu, a tak jeví se existuje v nadhledu, sděluje pocit, že sice už tady vše bylo, ale je profík, takže nic neošidí. M. Weissová je "kandrda" a v rámci téhle tlupy si hledá místo, tu se přiklání k citlivosti, tu k ležérnosti, a tak se ta tlupa doplňuje, a spolu s Camim Saracénem v poušti pouští žilou. Soudím, že váhání a přiklání Weisové by se dalo více tematicky svázat se situacemi, to jest protáhnout lidské lavírování do akcentů příběhu, a pak už není co dodat.

LS BODI Jaroměř - vlastní pohádka "Lesní víla Mandolína". Soubor hraje s radostí a chutí, ví pro koho hraje a proč. Vznikají však otázky nad jistou "ledabylostí", nad "opomenutími". Pohádka má sice bábořečné impulsy, ale už nepracuje s jejich motivickými liniemi. Stálo by za to s odstupem znovu projít text, co je funkční,

co nadbytečné, co schází, a též si dát pozor na češtinu, neboť patvary jsou chybou a ne významem. Tu vztahy jeviště existují, tu více soustředěnosti na vahadlo. Soubor však kráčí léta svou cestou, takže čkejme na další míli, co přinese.

LS NA ŽIDLI Turnov

- vlastní maňásková "Perníková chaloupka". Groteskní panoptikum pro malé i velké, v němž dominuje ježibaba do pece vhozená, komínem propasírovaná, a pak vedoucí dialog s kozou na téma já o koze, ty o voze. Tvarově však interpreti ještě k jasné grotesknosti nedospěli, takže pokud si ujasní situace, ujasní podstatné a nepodstatné, co sluší maňáskům - tedy razance a akce, mohli by dospět vědomým procesem k zvláštní rakvičkárně.

LS ZVONEK Hořice

- V. Cinybulk "Černý mstitel, zhoubce ranče X". Pro skoro padesátiletý text hoříčtí vytvořili dobrou scénu, výtečné loutky kašírované ze sádrových ob vazů, a fajn country kapelu. Aby jim western fungoval, aby chom se nesmáli kouzlu nechtěného, ale záměrného, stačí málo. Jednak zvýšit paravan, aby maňásek mohl "žít", a především vysunout ven živou kapelu i přednašeče textu (jedná se o rozdělenou interpretaci). Dobrali by se tak provázání a nastolení vztahů, a to i dvojitých, a mohlo by se podařit s nadhledem nad tématem, ba s nadhledem nad divadelními prostředky. Přál bych to jim i divákům.

LS RADOST Červený

Kostelec - J. Dvořák, M. Mráz, M. Twain "Tom Sawyer". Inu, o dobrodružství Sawyera ani tak nejde, jako spíše o zvuky vysmažených TV seriálů, a "postmoderní" loutkový artefakt, který lze přijmout či odmítnout. Myslím, že diváci se rádi přikloní k přijmutí, za do-

držení jistých divadelních pravidel, která platí i v rozvolněné postmoderně. Když stylizace v pohledu na postavy, tak tedy v kostýmu důsledná. Totéž v gestu těla a směrem k stylizovanému textu - inu, slovně improvizovat umí málokdo. Tyto poststylizace mají možnost se srazit s realismem prostoru a mohutných plošných loutek Toma, Hucka a Betty, a bude! Pak si užijeme všech podob vztahů a "vztahů" a asociací!

ČMUKAŘI Turnov

- "Sadoděde, Sadoděde..." Pohádka z vlastní dílny, v níž dobrý kouzelník Sadoděd splní beze zbytku přání krále, který natolik miluje švestky, že v jeho království pak už nic jiného neroste. Splněné přání se ukáže obtížné, znechucující, ba ani princezna se kvůli němu nemůže vdát, a tak se musí najít hrdina Honza, který do monochromnosti modré vnese vícebarevnost a vícetvarovost hrušek. Pohádka ovšem pracuje s důležitým zaklínadlem: "Při troše fantazie!", které otevírá prostory a tvary, ve kterých se hrdinové pohybují, v nichž a s nimi konají činy. To se vztahuje i na interprety, takže fantazie je cestou, pastí, prostředkem, etc. Nejdůležitější je ale partnerství R. Zemenové a J. Ipsera, kteří pohádku vypravují, hrají, a uvnitř ní i mimo ní vespolně jednájí. Vše, od scény po jednotlivé slovní hříčky slouží tématu, slouží příběhu a jeho imaginaci. Pravda, Sadoděd místy trpí nevyrovnaností, která se projevuje ztrátou nadhledu a proměnlivosti, a někdy ne přesně artikulovaným, ale nezbytným faktem. Víme však, že vzhledem k Čmukařům, a k tomu, že jsme viděli premiéru, je toto snadno odstranitelné.

"C" Svitavy

- R. Těsnohlídek, K. Šefrna, J. Mandlová "Bystrouška, liška". Příběh sdělovaný v 17. obra-

zech, aneb hra, která je prostředkem výpovědi o životě. Je ucelená, je parádní. Jsou to divadelní hody, přesněji řečeno, hody použitých znaků, jejich pohybu a proměn. Písňe moravského ducha tvoří atmosféru a nesou téma života obecně, téma života lišky a lidí, i když si dovoli úsměvně jemné perzifláže, příkladně pláč nad zastřešeným pašíkem. Metaforičnost samotného dějového pásma part písni tu pozdvihá, tu je písniemi katapultována. Loutky i živáci nesou jasné vztahy, kdy pocit k nám promlouvá přes herce, loutka ve vrcholu stvoří pointu, a zase zpětně vstupujeme do proudu vyprávění prošivaného a pozdvihovaného hudbou. Životní pocit volnosti, radosti, lásky, zmoudření, laskavě chápané uhájení životního prostoru, a otázky, jak se sebou v nabyté svobodě nakládat, jsou vysoce současné a ještě více divadelní, i když takto pojmenované vyznívají až tezovitě a papírově. Oko a ucho a přes ně srdce si přijdou nejen na své, ale divák odchází obdařován, neboť byl účasten svátku, mýtického vypravování o řádu světa. Jen drobná ukázka vrstevnatosti za všechny. Při vstupu do sakrálního prostoru bývá zvykem se zout. Céčkaři však přicházejí bosí a první obraz je obouvání se. Do bot?! Do divadla?! Do tématu a sdělení?! Do nás?! Inu, a to je nejsnáze, aspoň částečně, popsatelný znak. Nebo svatba s liškou, kdy se oba musí naučit zahrát na housle v souzvuku vztahu, bez ohledu na to, jak kdo ovládá prstoklad. Co se "Bystroušky, lišky" týče, pak za jedinou nepravdu pokládám informaci v programu, kde se praví: Hraje, zpívá, tančí a vinko popíjí Céčko ze Svitav. Kde pak, tohle se týká všech. Těch na jevišti i těch v hledišti. A těžko soudit, kdo si při tom užívá více.

Vladimír Zajíc

VIDĚLI
JME

"DOSPĚLÍ DĚTEM"

východočeská regionální přehlídka inscenací pro děti a mládež
Havlíčkův Brod 9. - 10. května 1997

Zdá se, že nejzajímavější, a v důsledku nejdůležitější částí přehlídky byla impozantní výstava výtvarných prací dětí mateřských, základních a uměleckých škol: "Moje nejmilejší pohádková postava". Exponáty vystavovalo 1994 dětí, a to od kreseb až k prostorovým objektům. Výtvarná díla dětí lze chápat jako reakci na shlédnutá představení v minulém roce, ale především jako představy, vzniklé při četbě a též přání, zopakovat si tyto zážitky ve scénické podobě. Nakolik se dětem tyto sny splnily, nemohu přesně posoudit, snad je ale lze odečíst z následujících řádek.

Tři soutěžní představení, "Vodník Mařenka" souboru HERMAN z Heřmanova Městce, "O moudré ševcové" DS J. N. Štěpánka z Chrudimi a "Čerchmantí" souboru VOJAN z Doubravic, měla řadu shodných nedostatečností a rozporů, ať už v provedení režijním, scénickém či hereckém. Všechna představení trpěla jistou nedramatičností, danou už v textové předloze, která poskytuje málo příležitosti k jevištnímu životu a k jednání. Tím vzniká jistá nedůslednost i v pouhé možnosti srozumitelně odvyprávět příběh, nemluvě o obrazném sdělení příběhu, o přesahu. Bohužel se to týká především příběhů, u nichž pochopitelně rádi přijímáme báčorečné motivace nejen jako samozřejmé, ale i jako vzrušující. Jistě, soubory mají jistý počet členů a jisté provozní podmínky, které přecasto výrazněji ovlivňují dramaturgii výběru, než vnitřní pnutí souboru oslovit diváka. Na jevišti pak divadelníci zápasí více s mantinely hry, než s původním smyslem, proč chtějí hrát. Jejich chuť se vyslovit, zahrát si, nalézt sounáležitost a odezvu tak prochází zkouškou, kterou jim věru nezavídím. Ovšem u řady divadelníků dochází k poznání, že jistě základy řemesla a abeceda divadla budou muset nahradit pouhou chutí hrát. To je příjemné zjištění, a proto nepovažuji za nutné se pouštět do zbytečného pitvání inscenací, i když jejich výše uvedené seřazení není náhodné.

Na přehlídce v Havlíčkově Brodě byly též hostující divadelní soubory a soubory agenturní. Divadýlko MRAK uvedlo pohádku "Poslední drak". Oproti loňské inscenaci "Český Honza" došlo k zásadnímu posunu, ale bohužel negativním směrem. Důvody, proč tomu tak je, lze nalézt ve všech složkách. Text, který se snaží aktivizovat dětské publikum, už obrůstal vousy v čase vzniku před dvaceti lety, a montáž motivů, které cosi nastartují, aby vzápětí byly zahozeny a neřešeny, připomínají neošetřovanou skládku. Loutky draků a prince a princezny jsou (aspoň pro mne) na hranici estetické normy, ale především jejich technologie neumožňuje s nimi vůbec hrát, takže nic nesdělují, jen se s nimi zápasí. Paravany s tapetou cihel sice slouží praktickému účelu, že na ně lze malovat, ale snad by se našlo lepší řešení než zeď za továrnou. Režijní princip, který na počátku nabídne rajcovní přístup, že si "budeme hrát na JAKO", je vbrzku nevýznamově porušen, zapomene se na něj, a jen se tupě popisuje. V takto nastolených souvislostech pak Ivona Kršková i Josef Melena bojují, za skřípění zubů přihlížejících, marný boj se špatnou (ne-li absentující) dramaturgicko-režijní koncepcí B. Slechty.

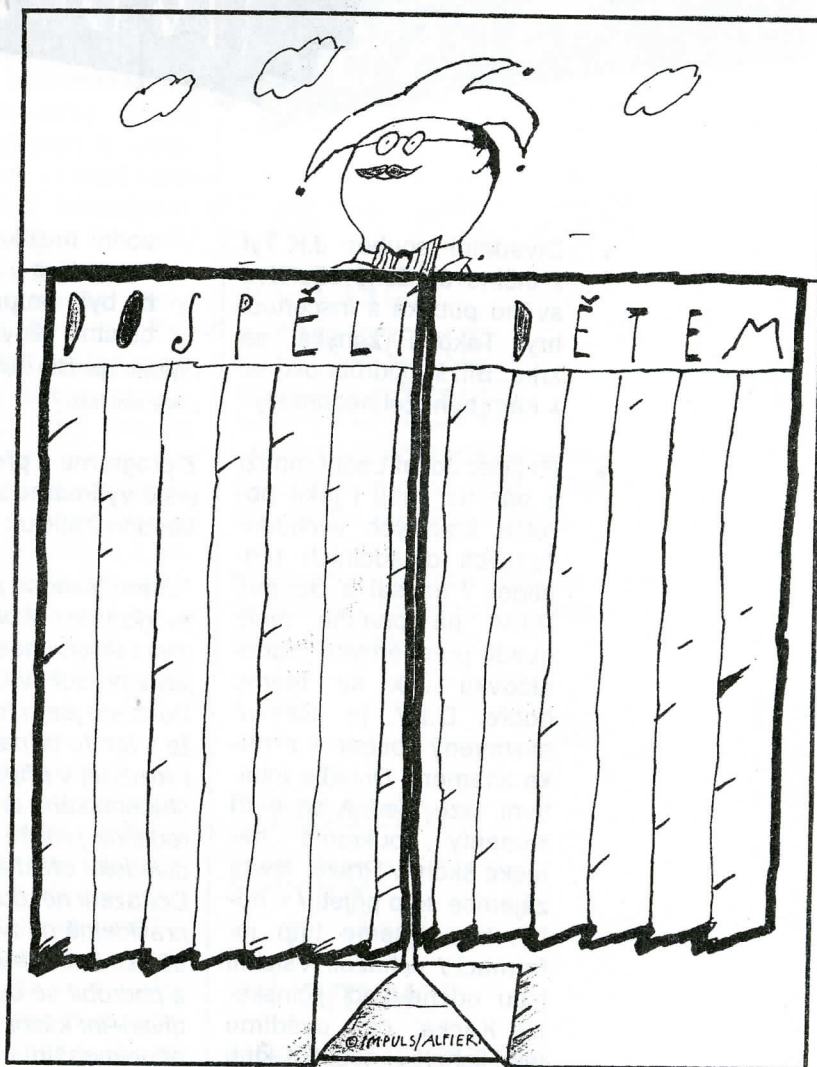
Divadýlko KUBA z Plzně, aneb Petr Mlád, František Kaska a Kamila Pivodová, uvedly "Klíč od království". Pod titulem se skrývá "Šípková Růženka" od Matěje Šefrny, k níž si dopsali "Sněhurku a sedm trpaslíků". Jedná se o inscenaci výrazně divadelní, hudební a humornou, se kterou jdete od začátku do konce, bez ohledu na věk, a to i přesto či právě proto, že pohádky znáte. a že jsou pouze

spoušťovým momentem jevištního dění. To neznamená, že se pohádky nesdělují, ale hraje se a pohrává se s důrazem mimo reálné figury. Je to pohrávání si interpretů se sebou, s námi, s příběhem, přičemž klíčem ke vnímání a dekodování je hudba. Klíč od království je tedy houslový - je zároveň tématem. Používané výrazové prostředky jsou jím tematizovány a zároveň samy obsahují téma jako takové. Významové používání prostředků tvoří smysl tématu. To není teorie, ale drobný popis zachycení radosti z divadla. Následující poznámky patří do vyššího řádu, neboť od Divadýlka Kuba oprávněně chce víc a víc. I když v Šípkajdě se více sděluje nerozehráním v prostoru, jedná se v sevřeném tvaru kolem stolu, a ve Sněhurce se více rozehrává v prostoru a individualizují se figury, jde mi o zvýšení a provokaci divákovy pozornosti. Způsob, princip nazírání na obě pohádky je stejný. Stejně jsou i prostředky jevištní, a tak, možná?, by bylo vhodné prozkoumat záležitosti rytmu, akcentace, pointování. Jistě, to, co píš, je pohled vnější, a pouze po jednom shlédnutí, ale jsem přesvědčen, že KUBA dokáže jít dál, a proto se zmiňuji o rezervách.

Soubor KEJKLÍŘ Praha, aneb Luděk Richter a Mirka Vydrová, uvedl "Nádherné úterý", dramtizaci pohádky Daisy Mrázkové. Inscenace je určena dětem II. stupně ZŠ a věková adresa je zde velmi důležitá. Prvá polovina je totiž jakýmsi "obecným" pohledem na dějiny od počátku I. světové války do začátku války II. Historická fakta zde nesuplují hodinu dějepisu, ale poukazují na promítání velkých událostí do rodiny, neboť Luděk a Mirka jsou na jevišti sami za sebe, nehrají postavy, ale pouze vyprávějí, jak šel čas. K vyprávění jim slouží scéna - kredenc, přes níž se dále realizuje příběh paní Brambůrkové, v níž jsou "kuchyňské" reálie, směřující k historii. Takto napsáno to nezní nijak zajímavě, neboť zmíněné "kuchyňské" reálie nabývají své hodnoty, svého smyslu teprve v okamžiku, kdy s nimi oba interpreti zacházejí, zaujímají k nim vztah. Tím mají šanci vytvořit most od "velkých světodějných událostí" k malému, osobnímu, ale daleko kontrastnějšímu a emotivnějšímu světu, který probíhal za okolností - v prostoru a čase - nastolených v první části. Pro mne jsou velké události jen zdánlivé, jsou pouhým gruntem, na kterém je posléze zbudován plastický dům velmi citlivě ztvárněných vztahů, které z různých podob a poloh známe všichni, takže se nás dotýkají. Pravda, v první části by bylo vhodné zamyslet se nad množstvím písní i nad jejich provedením, snad i proto, že se jejich kontexty odvolávají na paměť starších diváků, než II. stupně ZŠ. O druhé půli inscenace, o samotném "Nádherném úterý" se mi vůbec nechce psát. Pro mne to byl zážitek, zásah, velká obraznost a metaforičnost vzhledem k použitým prostředkům a tedy k způsobu sdělení - nehledě na sám kouzelný svět kredence. Mohu jen dodat, že bylo divadelně poučné (ba až naučné), jak velmi střídme, ale obsahově silně imaginativní prostředky sluší jak niterným vztahům, tak velkému oblouku lidského osudu, který je pod nimi ukryt. Snad jen konečná tečka by měla, mohla, být přesnější.

MLADÁ SCÉNA Ústí nad Labem předvedla "Mauglího". Kristína Herzinová a Pavel Trdla v něm zúročili dlouholeté směřování svého divadla, a mnohé vzlykání v tom nejlepším slova smyslu se rozléhalo v závěru sálem divadla. O "Mauglího" se psalo už v souvislosti s Rakovnickou Popelkou, takže více si můžete přečíst v některém z minulých čísel Amatérské scény.

Tímto končí procházka výstavou a přehlídkou Dospělí dětem, která proběhla v květnových dnech v Havlíčkově Brodě.

PRKNA PRÁSTĚLA

- Divadelní soubor J.K.Tyl z Jičína úspěšně obstál u svého publika s inscenací hry Taková ženská na krku. Bližší podrobnosti se k nám bohužel nedonesly.

- Režisér Josef Lédl / mnozí z nás ho znají i jako porotce krajských východočeských divadelních přehlídek / napsal a členové D.I.V. na prvního máje uvedli premiérovou jednoaktovku Jak se máme dobře. D.I.V. je účelově sestavený soubor a zkratka znamená Divadlo intuitivní vize. Jedná se o tři studenty soukromé herecké školy v Praze, čtvrtý zájemce se o přijetí / v době, kdy píšeme tuto informaci / ucházel. Všichni jsou odchovanci jičínského Káčka, což uvádíme jako lichotku, neboť K-klub se stává divadelní líhni...

/ Vybráno z článku v okresním tisku - autor B.Procházka /

- V jičínském K-klubu jsme letos napočítali celkem 5 premiér. Zatím ta poslední - inscenace hry V.K.Klicpery POTOPA-se uskutečnila 17.května. Mnozí z tohoto souboru stáli na prknech, která znamenají svět, prvně. / Soubor se jmenuje " S " divadlo. / Celkem jich účinkovalo 14. Některé role byly nastudovány v alternaci, ten, kdo nehrál, zpíval. Víc než staletý rozdíl mezi autorem a aktéry pomáhala mimo jiné překlenout i pů-

vodní muzika Karla Cóna. Atmosféra v jičínském klubu byla po premiéře - jako ostatně vždy - skvělá!

/Vybráno s použitím článku B.Procházky z okresního tisku /

Z programu k představení ještě vyjímáme ze slov Martina Zajíčka:

" Jsem hluboce přesvědčen, že význam ochotnického divadelnictví nespočívá dnes jen v produkování inscenací. Dokonce jsem toho názoru, že v tomto případě zvláště (rozuměj v případě studentského divadla - pozn. redakce) může být výsledný divadelní efekt až druhořadý. Dokáže-li někdo chodit pravidelně na zkoušky, učit se text, shánět rekvizity a podrobit se dobrovolně divadelní kázni, svědčí to přinejmenším o smyslu pro zodpovědnost a cílevědomost. A pak s téměř zatajeným dechem zjišťujete, jak z některých vyrůstají osobnosti.

Osobnosti, které náš národ tak nutně potřebuje. Myslím, že si všichni zaslouží náš obdiv.

Studovat dlouhý čas hru, odehrát pár představení " za párek a pivo " a pustit se znovu do té úmorné práce a kolotoče zkoušek...

Vězte, vážení, že to chce hodně úsilí a nadšení.

Dělat lidem " kašpara " každý neumí a nemůže."

1. HRADECKÝ DIVADELNÍ MAJÁLES

Na prahu měsíce lásky sešli se opět studenti uměleckých škol (30.4. - 2.5. 1997).

Pomineme-li produkci pořadajícího divadla Jesličky (Beregov, Žebrácká opera, Milá sedmi loupežníků), jehož kvality známe, zaujali nejvíce Filmová škola Zlín a DAMU Praha.

Zlínští se prezentovali projekcí řady krátkých studentských filmů, svěžích tématem, invencí i zvolenou technikou. Ač v rozpětí loutkový film - dokument, nástrahy žánru studenti zvládali bravurně a v duši diváka krčí se náhle otázka: Jak to, že tyhle filmy někde nevidíme, zatímco hrubozrnné kýče a orgie neumětelství v médiích vítězí?

Pražská DAMU vyslala svůj čtvrtý ročník činoherní větve s konverzačkou Oscara Wildeho "Jak je důležité mít Filipa", v režii Petra Svojtky mladšího.

Studenti vysekli Wildemu poklonu suverénním zvládnutím řemesla a v součtu s jejich půvabným mládím jsme rádi konstatovali, že jejich zařazení do programu bylo velmi

šťastným tahem a že vypovídají o tom, jakou kvalitu výuka na DAMU nese. Rádi konstatujeme, že opravdu vysokou. I jim se v Jesličkách líbilo a takové pobratření tady už dlouho nezažili (naposledy s ruským souborem z Permu).

Ostatní inzerovaná představení (JAMU Brno, Konzervatoř Praha, Konzervatoř J. Ježka Praha) byla nahrazována místními, neboť vedení těchto škol bylo velmi nekomunikativní (Konzervatoř Praha) nebo studenti nebyli schopni svým slibům dostát (JAMU Brno, Konzervatoř J. Ježka).

Nezbývá než poděkovat Úřadu města Hradec Králové a Středisku amatérské kultury Impuls tamtéž za spolupráci a těšit se na 2. Majáles.

Víme, kde je kvalita a kde ji jenom předstírají.

Josef Tejkl

DALSKABÁTY

"Klasické Drdovo zpracování lidové báčorky o zapomenutém čertovi, který se za přispění hubaté kořenářky Plajznerky stane člověkem i jinak zmaří plány pekelné", jak praví reklamní slogan, bylo hráno v několika desetiletích u nás už bezpočtukrát.

Jedna z nejpůsobnějších inscenací, v níž se - možná i kouzlem nechtěného - odhalila nádhera přirozených lidských vztahů, byla k vidění po osm dubnových a květnových večerů v Sedloňově v Orlických

horách, premiéru vidělo asi sedmdesát šťastlivců v neděli 25.5. 1997 odpoledne. Režii měla ředitelka zdejší malotřídky, knihovnice a vůbec Horalka Hana Drašnarová, potažmo též nádherná Plajznerka, a její talentovaná kolegyně v roli Kovářky Jarmila Škodová. Vzhledem k nedostatku mužských - i když kloubouk dolů před Ichturielem, Matesem, Kovářem a spol. - došlo k textovým úpravám, jelikož Peklo obsadily dámy, Kněžna Belzebub, JUDr. Solfernová i Ita/ Marbulius. A vida, zrovna takhle se vztahy ukázaly být "tím pravým ořechovým", nemohu si pomoci. A ještě jedna pastva pro duši byla na proslaveném sedloňovském jevišti k nakousnutí: líbezná kulisy, promyšlené rekvizity i masky a kostýmy. Autorka scény Jarmila Haldová. Snad víc už není třeba.

Až budou v Sedloňově zas "něco dávat", musím vám dát vědět. Víte, jak je tam božsky? A viděli jste mohutné alpinium pod nebesy? A řezby paní Haldové v místní knihovně? A víte, jak jsou tam v hospodě solidní? A víte, že se k sestudování jedné inscenace sejde na sedmnáct lidí? A že se probouzejí i Dešteňáci a po mnoha letech i Bysteráci /jmenovci Bystrého u Poličky, ale tihle jsou od Sedloňova co bys kamenem dohodil?/. Tak. Na zdar.

Jana Albrechtová

PRKNA
BUDOU
PRAJÍT

VOLNÉ HERECKÉ SDRUŽENÍ

- Martina Zajíčka začíná zkoušet Dürrenmattův text Play Strinberg v režii Petra Lébla.

Martin zase chystá s dětským souborem Königsmarkovu hru "Drak je drak".

MC

Divadelní soubor J. K. Tyl v Lomnici nad Popelkou

chystá v režii L. Sezimy pohádku "Poněkud ztracená princezna". DS J. K. Tyl se stal spolkem, převzal v městě péči o oblast divadla, takže hraje nejen sám, ale podílí se i na hostování souborů dalších, včetně profesionálních. Zúročuje dlouhodobou spolupráci se známým muzikantem Jaroslavem Krčkem, vedoucím hudebního tělesa Muzika Bohemika, který má v okolí Lomnice nejen chalupu, ale je dokonce i řádným členem souboru, s nímž rovněž vystupuje. Soubor je stále aktivní, nestěžuje si na nezajímavost mladých členů a má spoustu dalších plánů.

ŠKOLA
HROU

VZDĚLÁVÁNÍ V IMPULSU

V současné době probíhá pod vedením Niny Martínkové roční kurs dramatické výchovy pro vedoucí dětských divadelních a loutkářských souborů a pro učitele v literárně-dramatických odděleních základních uměleckých škol i pro příslušně vyladěné pedagogy všech dalších škol. Kursu se účastní i perspektivní zájemci o práci s dětmi v daném

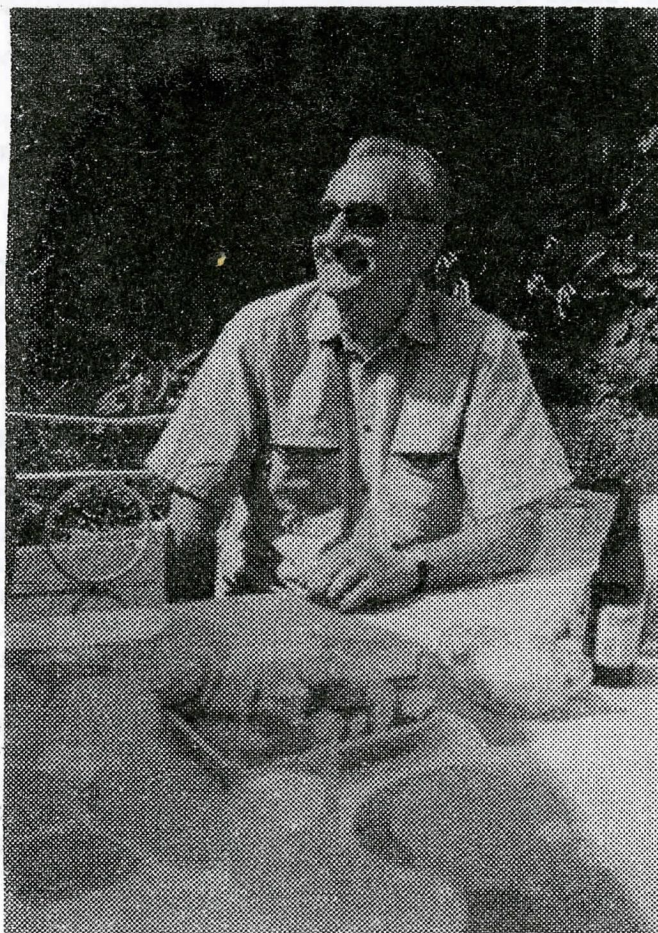
oboru. Sešla se tvořivá a pracovitá skupina lidí, která oceňuje přínos lektorů třídy a je ochotna vstupovat bez jakýchkoli zábran do dětského světa kouzelného "jako".

Po delší době bylo obnoveno také systematické střednědobé vzdělávání režisérů amatérského divadla. Pod vedením prof. Jana Císaře pracuje třída, v níž průměrný věk

frekventantů osciluje na hranici mládí a středu, což se jeví jako pozitivní. Jedná se o aktivní divadelníky, kterým se každá praktická rada jeví jako cenný přínos pro příští práci, přičemž si uvědomují jedinečnost přijaté vzdělávací nabídky. Do lektorského týmu vstoupila i osobnost spojená navždy se slavným obdobím východočeských lidových konzervatoří - profesor

František Štěpánek, pedagog DAMU, dlouholetý kolega a spolupracovník profesora Císaře v oblasti vzdělávání profesionálních i amatérských režisérů, autor a realizátor vzdělávacích projektů a metod, které zabírají téměř všude a vždy. Profesor Štěpánek se letos dožívá v plné aktivitě a svěžesti svých neuvěřitelných pětasedmdesátin, k čemuž mu za redakci Hromady i za všechny jeho výpěstky mezi amatéry rádi blahopřejeme.

prof. František Štěpánek
na svém sídle
-"BABÍ" u Náchoda
foto: Mirka Císařová

-KD-

H R O M A D A

Zpráva o vystoupení
Divadélka Jesličky
na VI. národní
přehlídce
amatérského divadla
DIVADELNÍ
TŘEBÍČ
1997

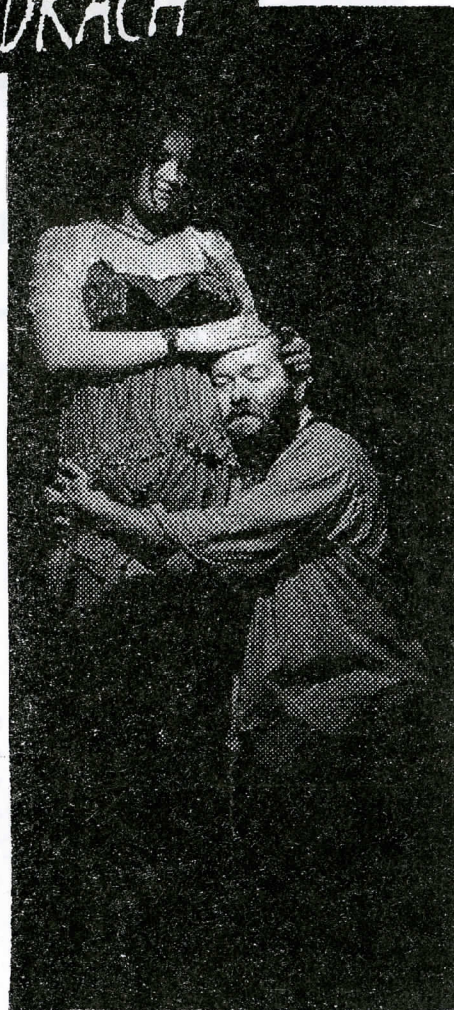
Tu zprávu jsem povinen napsat. Protože jsem v minulém čísle hromady o této "jesličkovské" inscenaci podrobně psal. A zároveň si myslím, že jsem povinen - což píšu rád - sdělit východočeským amatérům, že to vystoupení Divadélka Jesličky dopadlo nad očekávání dobře.

Ale od počátku - to jest od "umění". Podařilo se v mnohém odstranit to, co jsem v už zmiňovaném článku vyčítal. Herectví se sjednocuje směrem k "realistickému" divadlu - vzniká především komunikace mezi postavami. A tím se stávají určitými i situace, takže základní příběh tří gaunerů a osob k nim přidružených je čitelný; je osou, která může být vnímána. Kromě toho: ve větším prostoru třebíčského divadla se znamenitě zaskvěla výprava plasticky, vystoupilo do popředí to, co bych nazval v nejlepším smyslu slova "podívanou". Pro odborníky: mizanscéna jako rozmístění herců v prostoru fungovala velmi důsledně a plasticky. Dále Pavel Pešek, o němž jsem se pro jeho indispozici zdravotní zdržel posledně jakéhokoli soudu, ale dnes mohu prozradit, že ač inscenace nese název postavy, kterou hraje, tak že na premiéře prostě nebyla.

VÝCHODOČESKÉ
NA NÁRODNÍCH
PŘEHLÍDKÁCH

V Třebíči už byl přesný: trochu Jánošík (viz čepice s pérem, ba přímo chvostem a některé další folklórní prvky) a trochu takový " český " Jánošík, protože všechny ty folklórní prvky jsou " národní svéráz ". A k tomu brýle - takže tak trochu taky " woodyallenovský " ..intelektuál, ztracený ve velkém světě, jež maličko ironizuje. Takhle to Pešek taky hraje: hrdina a zbojník, ale dost při zemi a s jistým vědoucím odstupem, který mu dovoluje bavit se situacemi, hodnotit bystře sebe i jiné.

A teď výsledek několika cen a čestných uznání, včetně ceny za inscenaci. (Ostatně se to dá přečíst na výsledkové listině), jež je tu otištěna. A nominace na Jiráskův Hronov. U toho bych se zvlášť pozdržel, protože tahle inscenace se ocitla v nelehké soutěži vedle Mam'zelle Nitouche - aneb láska kvete v každém věku Ořechovského divadla. Tahle inscenace je perfektní ve všech svých složkách, hýří nápady, klapa a točí se jako dokonale seřízený stroj. Měřeno přesností tvaru a jeho provedení mají ořechovští nad hradeckými navrch. (Připomínám jenom, že ne ve všem: kostýmy a výprava "Žebrandy" byly členem poroty Karlem Zmrzlým oceněny jako profesionální a také hudbě se dostalo vřelých oceňujících slov.) Ale málo platné: ořechovští jsou pod dlouholetým vedením Vlastimila Pešky jeden dokonalý nástroj o mnoha členech. Jedna věc se však nedala nevzít do úvahy: to, že zdolávat Žebráckou operu

Divadlo Jesličky Hradec Králové
- "Žebrácká opera" (Ivana Krahulcová/"Lucy",
Josef Tejkl/"Katr Brown")
foto: Kamil Andres

je záležitost náročnější než zdolávat Mam'zelle Nitouche. Tohle - soudím - rozhodlo. Aby ovšem bylo jasno: nejde tu o náročnost myšlenkovou, jde o náročnost jistého typu divadelnosti, kterou v obou případech je třeba učinit dnešní pro dnešního diváka. Ale o tom až v Amatérské scéně, v níž budu psát o Divadelní Třebíči 1997. Kdo bude chtít, může se na toto téma dočíst více. Zatím jen ta zpráva, jak tam Divadélko Jesličky dopadlo a proč se tak stalo.

Jan Císař

Výsledková listina

VI. Divadelní Třebíče

Na návrh odborné poroty byla udělena tato čestná uznání: (celkem dvanáct)
Pavlu Peškovi za roli
Macheatha ve hře
Žebrácká opera
Monice Kováčové za roli
Polly ve hře Žebrácká opera
Josefu Zámečnickovi za hudbu
ke hře Žebrácká opera

Na návrh poroty byly uděleny tyto ceny: (celkem čtrnáct)
Josefu Tejklovi za roli Katra
Browna ve hře Žebrácká opera
Janě Portykové za kostýmy
ke hře Žebrácká opera
Alexandru Gregarovi za scénář
a režii hry Žebrácká opera
Divadélku Jesličky za inscenaci
hry Žebrácká opera

**Nominace: (přímý postup
na Jiráskův Hronov)**

**Divadélko Jesličky Hradec
Králové s inscenací hry
J.Gaye a dalších Macheath
K. Superstar aneb Žebrácká
opera.**

Doporučení (s uvedením
pořadí) k výběru na JH:

1. Ořechovské divadlo Ořechov
s inscenací operety
Mam'zelle Nitouche-ky
2. Divadlo AHA!
Lysá nad Labem s inscenací
textů B.Viana Pravdivé příběhy
3. Rádobydivadlo Klapý
s inscenací hry P.G. aneb
"Romantický příběh"
4. Divadelní soubor Duha
Polná s inscenací scénáře P.
Vaňka a J. Smejkalové Kdo je
tady slepice?

Není to obvyklé, aby se v rubrice "Nestorů" objevil člen souboru z oblasti, abych tak řekla, "mimoumělecké". O to raději jsem, že mohu tuto tradici zahájit. A to ještě připomínkou Věrky Husákové z úpického souboru. Měla jsem totiž možnost ověřit si její blahodárné působení na vlastní oči a na vlastní kůži za své dlouhaleté spolupráce s Úpičkami. Proto je pro mne jakýmsi prototypem celé té řady nenápadných, divadlu oddaných, pracovitých a nadšených lidí, kteří vytvářejí pro amatérské soubory to potřebné organizační zázemí. Myslím, že řada souborů má nějakou tu svou "Věrušku", ale takovouhle Věru, aby pohledal. Věruška Husáková nemá jen všechny výše jmenované vlastnosti. Ona je skutečnou duší souboru. /Však jsem pár slov utrousila v Hromadě při příležitosti jejich sedmdesátin. To jsem si tenkrát myslela, že začne třeba už trochu odpočívat. A ejhle. Přikulily se další půlkulatiny a ona je v plné pohotovosti stále na svém místě! / To, že organizuje, shání, zajišťuje, a když je třeba,

ba, stojí i za barovým pultem v divadelní Bohémě, aby nás nakrmila a napojila, je jaksi samozřejmé. Ale Věrka je mnohem víc. Právě ona totiž ví, jak na koho, zná všechny rodinné příslušníky členů souboru, předvídá, kde bude třeba co hasit, co pošouchnout, kde pošolichat a jak. Ví taky, kdy je třeba "seřvat". / A protože se těší všeobecné úctě, je jí to odpuštěno. / Věruška je totiž i amatér psycholog. Hluboce se klaním a smekám. Snad to bude i tím, že divadlo Věrce učarovalo už v dětství. Její tatínek tehdy líčil a česal všechna úpická představení. Vůně šminek byla neodolatelná. Věrka sama později jako studentka zpívala v místním pěveckém sboru, a tak se dostala přes operety i do souboru divadelního. A pak už to byla nepřetržitá řada aktivit až k dnešku. Od inspicie až po dlouholetou předsedkyni souboru. Divadelní soubor v Úpici byl velmi aktivní, takže ta léta představují neuvěřitelnou spoustu práce. Však jsem vždycky při úpických akcích měla pocit, že ona vlastně nespí, protože chodila spát poslední, a když

0 M A D A NESTOŘI & KANDROASOVÉ

Věra Husáková
* 20. 7. 1922

Věra Husáková - r. 1982 - oslava 60 let
foto: Ing. Václav Špür

jsme ráno vstávali, ona už vždy byla na svém místě. Vzpomeňme jedenácti ročníků Festivalu současné divadelní tvorby, co dobrých představení jsme navzdory angažovanosti názvu viděli, mírové poselství východočeských ochotníků k Roku českého divadla, kdy se 19 měst připojilo k úpickému putování se Hrou o Dorotě v režii Petra Kracíka. Jak nádherná byla atmosféra na všech náměstích a jak s předstihem Úpičáci prověřovali možnosti divadla jako lidového společenství, nebo všech poutí divadelních, při kterých šlo zase více než o divadlo o to, kolik bramboráků se napeče a piva vytočí, aby soubor měl potřebné finanční prostředky. Bylo toho mnoho a až někdo bude psát historii úpického souboru, byla by zejména ve světle souvislostí doby velmi zajímavá, nemůže Věrku pominout. Protože bez potřebného zázemí, by při vši úctě k tvořivosti a iniciativě všech jeho členů, nic nebylo.

Věrka ale stála i u zrodu úpického profesionálního kulturního zařízení, s kterým pak dlouho spolupracovala, ale

později se stala i jeho programovou pracovnící. Na svém kontě má proto v letech 1978-82 i řadu dalších, nedivadelních akcí v Úpici. Věruška toho stačila vždycky hodně. Stačila i na další své lásky. Hory, lyže, cestování. Nebyly prostoje. Život se holt má žít naplno.

Vážená paní Husáková, milá Věruško! Uchovávej se i nadále pro nás všechny v plné svěžesti. Takových lidí, jako jsi, ty, je nám v amatérském divadle stále třeba.

Narozeninovou pusu k tvým pětasedmdesátinám ti posílá tvoje Mirka Císařová a také Jan Císař.

Tak už té naší Věrušce bude v červenci sedmdesát pět. Jako babička ale vůbec nepůsobí. Spíš jako máma, která má pořád tolik energie, že dokáže pečovat o svá divadelní dítky (a to jich je v našem spolku přes padesát), prožívat s nimi jejich radosti i starosti, schovat je pod ochranná křídla, nebo jim také "naplácat na zadek", když zlobí.

A o kom je vlastně řeč? O Věrce Husákové, člene a organizační vedoucí divadelního

spolku v Úpici, člověku s velkým srdcem, poctivou a citlivou duší, osobě nesmírně aktivní, pracovitě a houževnaté, ženě, která skutečně věnovala celý svůj život amatérskému divadlu.

Takhle Věrku poznalo i mnoho divadelníků z jiných spolků a souborů, ale především ji tak vnímáme my, její divadelní kolegové a kamarádi z Úpice. Proto bychom ji rádi i touto cestou poblahopřáli k jejímu životnímu výročí.

Věrko, většinou se přeje hodně štěstí, zdraví a spokojenosti. To ti samozřejmě přejeme také. Přidáváme k tomu však ještě přání, aby ti i nadále vydržela Tvá nezdolná energie, abys s námi prožívala více radostí než starostí - prostě, aby Ti mezi námi - "komedianty" - bylo i další roky jen a jen hezky.

A ještě jeden vzkaz. Kdosi řekl: "Jen ten, kdo koná dobro bez nároků na díky, je hoděn díky."

Věruško - DĚKUJEME.

Tvoji divadelníci a kamarádi z Úpice (a okolí).

VE SLUŽBÁCH THÁLIE

VÝZVA REDAKCE

Do této rubriky redakce zařazuje pouze členy VSVD, o nichž vede evidenci dat, nebo i nečleny, o jejichž jubileu ví. Rádi bychom zde ovšem představili i ty, u nichž nám tato data chybí. Rubrika není pro nikoho uzavřena! THÁLIE je jen jedna.

Honza Merta oslaví sedmdesátiny. Převážnou část svého života prožil s amatérským divadlem. Především loutkářským. Ale současně byl i výraznou osobností, která po celá ta léta pomáhala tuto oblast ve východočeském regionu formovat. A to velmi nezištně a obětavě. Se smyslem pro absolutní poctivost. Myslím, že jeho obyčejný lidský příběh stojí za zaznamenání. Doufám ale, že pro čtenáře Hromady může být zajímavý i tento narozeninový rozhovor. Jeho první část zveřejňujeme. V té další pro příští číslo Hromady si budeme povídat s Honzou ještě o spolcích, zájmových organizacích, soutěžích a porotách.

S Honzou Mertou *o životě, divadle a snech aneb* *Odejít* *či neodejít ?*

Honzo, známe se už strašně dlouho a myslím, že i dost dobře. Celou tu dobu, co tě znám, děláš divadlo anebo pro divadlo. Celou tu dobu ale také říkáš, že už toho musíš nechat. Ale přeci jen zůstáváš a neodcházíš. Čím tě to amatérské divadlo tak fascinuje. To je složitá věc. Ono to totiž nesouvisí jen s divadlem. Souvisí to nějak s celým životním přesvědčením. S tím, co člověk od života chce, ale zpětně i s tím, co pro to musí udělat. Je to o snech i o povinnosti. O tom vzájemném propojení. Nemůžu z toho divadlo ve svém životě vydělit. Mám v sobě zabudováno, že člověk má

nějaké vědomí o tom, že má všechno co dělá, dělat co nejlépe a to, co je do něj vloženo, i to, co je mu uloženo, má dle vlastního svědomí a možností naplnit v maximální míře.

Myslíš tím jakési maximální hledisko "vyššího principu" ? Jakési hledisko poslání, odpovědnosti vůči sobě i vůči ostatním.

Ono to všechno vypadá jako velká slova. Ale myslím, že to tak nějak je. Víím, že podvědomě dělím věci na to, co chci a co musím. Asi v této hierarchii dávám spíš přednost tomu, co musím. Je to snad nějaký absurdní smysl pro povinnost. Takže já tím nějak prověřuji i své sny. Vlastně všechno, co mi život nabízí. I divadlo.

Neříkej, že na počátku tvého setkání s divadlem byla povinnost!

To ne. To, že jsem sám začal dělat loutkové divadlo, bylo vlastně naplnění jednoho klukovského snu. Takové to rodinné divadýlko jsme doma hráli vždycky i pro děti z ulice. A najednou jsme asi tak kolem mých šestadvaceti let dostali opravdové loutkové divadlo, po celou válku schovávané před Němci. Bral jsem to skoro jako poselství. Protože já jsem toho sice tehdy ještě o divadle moc nevěděl, ale měl jsem v sobě už silně zabudovaný pocit o specifických možnostech divadla, kterými je možné vyjádřit to, co pokládám za důležité. Takže já jsem měl najednou splněný sen, ale velmi brzy jsem zjistil, že toho, co je pro mne základní, nemůžu s těmi loutkami na drátě dosáhnout. (Alespoň tehdy jsem si to myslel. Dnes víím, že to bylo složitější.) Přesto jsem pro to věren svému přesvědčení, že člověk, když skutečně za něčím jde poctivě a důsledně, může se mnohé naučit a dosáhnout vlastně téměř všechno. Začal jsem studovat dostupnou literaturu (začal jsem i Stanislavským, Honzlem - u loutek !!). Soustavně jsem se pídil. Intenzivně jsem se snažil realizovat ten svůj sen, jak říkáš - o důležité výpovědi prostředky divadla. Ale problém byl v tom, že se tak vlastně nestalo. Formálně jsme sice byli úspěšní (zúčastnili jsme se v té době 3x Loutkářské Chrudimi), jenže mně to nestačilo. Tím, že jsem se tak úputně a cílevědomě snažil, stala se taková zvláštní věc, že jsem vlastně jako předběhl svůj vlastní

soubor. A nebyl jsem schopen to odhadnout a nedokázal jsem to skloubit. Teď si často kladu otázku, jakou má vedoucí souboru povinnost vést členy souboru k náročnějším úkolům a jestli ji vůbec má, nebo jak, aby se přitom zároveň nezpronevěřil sám sobě. Vidiš, zase se mi sem vrací to slovo povinnost. Tenkrát to ale zřejmě nebylo tak silné, protože jsem se se svým souborem rozešel. Oni to tehdy mohli chápat i jako zradu. Ukončil jsem tak v podstatě jedno asi desetileté období života v amatérském divadle.

Co bylo pak? Musela ti přece vzniknout v životě velká díra. Čím jsi ji zaplnil.

Začal jsem fotografovat. Ale od divadla to tak úplně nebylo. Měl jsem v té době silné osobní vazby se vznikajícím divadlem DRAK. Řada lidí kolem DRAKu se tenkrát scházela i u nás doma. Stýkal jsem se s lidmi, kteří mi mohli pomoci dále rozvíjet mé získané vědomosti o divadle a cítili podobně jako já. Tehdy jsem se seznámil s řadou zajímavých lidí. Nebylo to jen loutkové divadlo, co nás spojovalo. Bylo to i kamarádství, společenství. Zajímalo mne to. Vzrušovalo. Poznámalo mne to zásadně na celý život. V divadle, ale nejen v něm. Fotografoval jsem DRAK. Dostal jsem i několik nabídek na profesionální práci přímo tam, jako pracovník umělecké výroby. Nepřijal jsem to. Ale bylo to dalších nádherných deset let života.

Prosím tě, proč jsi tu nabídku nepřijal?

Protože jsem byl zaměstnanec. Jako analytik chemie. A svou práci jsem dělal rovněž naplno. A bavila mne. Člověče, Mirko, ono to nějak souvisí. To zkoumání divadelních konstrukcí, to je asi tak, jako když dostaneš k rozboru kus materiálu a máš zjistit, z čeho to je a v čem je to případně špatné (myslím, že obdobný pocit mám často i jako porotce). Je v tom ta snaha zkoumat problém ze všech stran. Myslím, že to, že jsem vlastně celý život dělal naplno i své zaměstnání, kladlo i jistá časová omezení na to, abych i své další zájmy, své sny a poslání - chceš-li - mohl dělat úplně tak, jak jsem cítil potřebu. Vlastně je to i v omezených lidských možnostech. Možná, že i v tom je to trápení.

Ale to byla -i když velmi zajímavá - podstatná odbočka. Tak jak skončilo to DRAKovské období?

Změnily se podmínky, změnili se lidé. V jisté fázi jsem to celé zase uzavřel. Přišla sedmdesátá léta. Při tehdejších krajském Kulturním středisku se ustavoval poradní sbor pro loutky. Byl jsem vyzván, abych se stal členem. Nastalo dlouhé prověřování a schvalování (Karel Šefrna se tehdy účastnil dlouho jednání jen "na černo"). Ale začal jsem dělat. Jenže zase z toho hlediska jakéhosi "vyššího principu". Jenže teď to začalo mít i jiné parametry. V tom všeobecném morál-

ním marasmu, který nastal, (a já jsem ho zoufale pociťoval především ve svém zaměstnání) jsem si najednou uvědomil, že divadlo má šanci. Že ukazuje ještě jinou, správnější cestu, že pomáhá k zachování těch hodnot, které se tak rychle ztrácely, že tady mohl být uchovávaný ten nutný poctivý a náročný vztah k něčemu. K sobě, ke světu, ale i k práci. Protože jsem si velmi brzy uvědomil, že podpora rozvoje tvořivosti člověka, je něco nesmírně, nesmírně důležitého.

Honzo, ale tady tě to myslím muselo zákonitě zase chytit. Rozumím tomu velmi dobře, protože to je i moje vlastní přemýšlení, když jsem začala dělat metodickou pro divadlo. A ty sám jsi se stal vlastně taky takovým metodikem - amatérem pro oblast loutkářství východočeského kraje. Ať mi to všichni profesionální metodici prominou. Pro loutky jsi byl dlouhá léta metodikem ty. Ty jsi ten obor koncipoval a vytvářel. Metodici se střídali, ale ty a celá ta parta v poradním sboru jste to někam a správně tlačili.

Máš pravdu, našel jsem v tom určité naplnění. A zase se k tomu ještě přiřadila povinnost. Byl jsem přesvědčen o tom, že je to třeba dělat. Bylo to časově velmi náročné. Mockerát jsem to chtěl vzdát (to je pořád o tom, zda odejít), ale pak jsem si zase říkal, že bych byl vlastně v životě o jednu dimenzi ochuzený. Ale začalo mě to vyčerpávat. A taky jsem začal pociťovat, že to přerůstá přez mě. Že na druhé straně nemohu realizovat své další sny. Možná, že kdyby tehdy fungovalo správně to státní zařízení, které jsme tehdy suplovali (u Vás ve velkém divadle to bylo jinak), že by mne to nemuselo tolik časově zaprůzdňovat. Ale takhle narůstal pocit, že na jedné straně vím, že to, co dělám, je důležité, ale na druhé straně jsem věděl, že chci od života ještě další věci a že takhle na to čas mít nebudu - odtud ta touha odejít, na kterou jsi se ptala hned v úvodu. Když k tomu ještě připojíš, že celý život pochybuji, vyjdou z toho i pěkně mučivé pocity. Někde tam bude základ celého mého trápení. Na druhé straně ale musím být spravedlivý. Celé období, a vlastně trvá až do dneška, mi přineslo spoustu pozitivních hodnot. Setkávání se stejně naladěnými lidmi, společenství, ve kterém mi je dobře, spoustu podnětů a mnoho radosti.

Měl jsi v tom svém "metodickém období" ještě takové dvě důležité odbočky. Vlastně to byl časový souběh. To je práce s dětmi a úspěšný návrat do aktivního loutkového divadla. Jak to bylo? Byl to sen, který jsi chtěl realizovat?

Ne. Je to zase stejné. O práci s dětmi jsem byl požádán. Když už jsem to přijal, asi v tom byla

i jistá zvědavost, výzva, tak jsem to začal dělat opět z hlediska toho tebou nazvaného "vyššího principu". Študoval jsem, co se dalo. Věnoval jsem se tomu. Bylo to zase dlouhé období plného zaujetí. Nelituji toho. Mnohé jsem při práci pochopil. To, že jsem se se svým souborem dostal opět za tu dobu 2x do nejvyšší přehlídky na Kaplici, není to nejdůležitější. Potvrzovalo se mi tím jenom to, že principy, které v té práci používám, jsou správné. Víš, ono to potvrzení správnosti lidského konání je taky strašně důležitá věc. Teď mi chodí děvčata ze souboru předvádět své děti. Těžko je poznávám. Ale byla za mnou jedna z nich a chtěla poradit, jak má začít dělat s dětmi loutkové divadlo. To byla jedna z těch vrtkavých šťastných chvil, kdy se ti konkrétně potvrzuje, že to, co jsi dělal, mělo snad nějaký smysl. Že tě to konání překračuje.

A ten druhý pokus o návrat k aktivnímu loutkovému divadlu, to byl Neposedný dům. Inscenace, která slavila úspěchy na Loutkářské Chrudimi, ale vůbec všude, kam přišla.

Víš, když jsem dělal dlouho tu organizační práci pro loutkové divadlo jako předseda poradního sboru, začal jsem mít najednou pocit, že každému jen vykládám, jak se to má dělat. Byla to tro-

pozdější éra jako předsedy Volného sdružení východočeských divadelníků. Ale o tom případně až v druhé části rozhovoru pro příští číslo Hromady. Teď zůstaneme ještě u divadla. Jaké si myslíš, že je to současné amatérské divadlo. Změnilo se něco po revoluci?

Jaké je, to je strašně složitá otázka. Myslím, že se teprve hledá. Ale rozhodně má jiná základní východiska, protože je svobodné. Ten základní pocit svobody přinášel v počátcích dokonce i problémy. Po období silných témat vyjadřovaných v jinotajích se najednou mohlo všechno. Tak o čem hrát! To přinášelo ústup od velkých témat - od morálky. Ale myslím, že tak, jak je současná společnost složitější, už se lecos začíná vracet. Myslím, že se i vyrovnává možnost pro všechny typy divadla a jejich funkce. V období totality byla určitým způsobem nadhodnocena kritéria na kvalitu, tvořivost, formu. Byly ale soubory, které ta hlediska z různých důvodů nesplňovaly. Ani nemohly splňovat, ale přesto plnily svou, přinejmenším společenskou, funkci ve svém městě, obci. Svoboda přinesla stejnou šanci i pro ně. A teď je to i o toleranci, abychom to i my tak uměli přijímat. Aby tu šanci měli všichni stejnou. Asi se bude amatérské divadlo výrazněji

diferencovat. Mají na to vliv i další faktory, např. média, která ovlivňují i požadavky publika. Vůbec publikum je v současné době další výrazný fenomén. Myslím si, že ta skupina souborů s těmi nejnáročnějšími kritérii bude třeba užší, protože tento typ divadla klade na členy velké nároky i časové a současná doba se vyznačuje i velkou vytížeností lidí. Je to omezeno i předpoklady divadelního talentu. Samozřejmě bychom se od kvality neměli odklonit, ale myslím, že v současné době je rovnocenným, ne-li vyšším kritériem už to, že člověk chce pro toho druhého něco udělat, že je aktivní, věnuje tomu čas, nehledí na peníze, překonává izolovanost, chce komunikovat.

Stojí to proti současnému trendu,

kdy se hodnotou mnohdy stávají peníze a především prospěch. Myslím, že i proto je potřeba hrát. Divadlo by mělo bojovat o lepšího člověka. Není pominutelná ani tahle jeho funkce výchovná. V loutkovém divadle, které hraje pro děti, je to už úplně jasné. Myslím si ale, že ten celý vývoj bude pokračovat a za pár let to bude zase jinak. Je to velmi složitá otázka a zajímá mne to sledovat. Možná, že i to je jeden z důvodů, proč v tom setrvávám. Součástí je i ta obyčejná lidská touha po poznání.

foto: Aneta Maclová

chu provokace, že my, kteří o problémech jenom mluvíme, umíme udělat také divadlo. V té inscenaci hrály tehdy i dvě bývalé krajské metodičky a další dva s divadlem teprve začínali. Já jsem si zároveň ale v té inscenaci jako režisér řešil i svůj problém marionetového divadla. Chtěl jsem tou inscenací vlastně říci, že se ten bludný kruh dá překonat.

V té časové posloupnosti jak hovoříme, by mělo následovat období porevoluční a tvoje

H R O M A D A

Honzo, kdybys měl kouzelný proutek, který by ti splnil přání. Co bys přál amatérskému divadlu.

Nevím. Ale asi bych švihnutím zařídil, aby pořád co nejvíce lidí chtělo komunikovat skrze divadlo. Protože si myslím, že divadlo má jednu z těch malých šancí činit nás lepšími.

Janu Mertovi naslouchala a část rozhovoru zaznamenala Mirka Císařová

HELENA
PODOLSKÁ
* 30. 7. 1947

Poznání je vždycky relativní. Když se s někým setkáváme třeba i slušnou řádku let, můžete o něm říci, že ho znáte? A zvláště, když se jedná o ženu? V případě Helenky Podolské ale se vši odpovědností můžu napsat, že ji znám dobře. Někdo jiný by o ní mohl usoudit, že je milá, půvabná, inteligentní. Nic víc, nic méně.

Ale já ji znám daleko lépe. Vždyť jsem s ní strašil v pohádce, slyšel jsem ji v žebráckých hadrech hořekovat nad ztraceným mládím slovy Villonovy sličné zbrojmistrové, usmíval se krkonošskému lamentování její tetky Smrti, uhýbal jsem slepičímu pobíhání potrhle sekretářky Votýpkové, sváděl urputné slovní potyčky jako farář-čert s její hubatou Plajznerkou a hlavně znovu a znovu se mi ve vzpomínkách vracejí slzami zalité oči a bolestí lomený a přece tak rozhodný hlas její Matky. Viděl jsem několik profesionálních hereček hrát tu roli - ale tahle "amatérka" se jim přinejmenším vyrovnala.

A tak přeuji tobě, Helenko, ale beze vši sobeckosti i sobě a hlavně divákům mnoho dalších krásných postav. A hodně štěstí, zdraví a úspěchů i v té roli životní, kterou zvládáš stejně bravurně. Buď pořád výborná vychovatelka, dobrá máma, přísná manželka /viď Vašku/, rozšafná selka a skvělá hostitelka na tom vašem statku, zkrátka naše milá Helenka.

/a/ Karel Uhlíř

Jsou lidé, jejichž věk si vůbec nikdy neuvědomujete, protože oni jsou jací jsou a nestárnou. Jen jejich křestní list vás najednou překvapí, takže vykřiknete: Cože? Padesát? To není možnýýý!! - A ono jo.

Helena Podolská coby "Plajznerka" /foto: rod. archiv

Zrovna takhle je to s Helenkou Podolskou. S tou holkou skromnou, něžnou a energickou zároveň, pracovitou, starostlivou, ale na první pohled klidnou jak samo ztělesněné Bezpečí i Zázemí.

Když debutovala v divadle, tuším, že to bylo rovnou v matce. Tehdy jí bylo tolik, že by svého nejstaršího musela mít asi v patnácti, proto byla suverénně nejmladší Matkou v celé její historii, ajcem trajcem. Byla to inscenace, na kterou se nezapomíná, věřili jste té mladé tisícileté ženě každé hnutí hlasu, sebemenší prostinké gesto. I když dělala pak s chutí a talentem role i v dalších inscenacích svého muže Vaška, myslím, že Matka byla její láska.

Jo, a znáte Helenčinu báječnou kuchyň? Tu pohádku a koncert v jednom? A víte, jak teď vypadá podolácká restituovaná usedlost v Zálší? Když přijedete, Helenka bude ráda. A já ji touto cestou poněkud prostořece, ale od srdce za nás všechny, které obšťastnila svým jsoucнем, chci říct, že ji kromě Vaška a Jitky milujeme úplně všichni a přejeme jen samé dobré a ještě lepší. Buď nám zdráva, holka naše!

Jana Albrechtová a spol.

D I V A D E L N Í

LÁDA
NOVÁK
ŠEDESÁTNÍK?

Není možná! Leč běh času je neúprosný. Zdá se mi to nedávno, co jsem Ládu poznala. Tehdy se dostal jeho soubor prvně do krajské konfrontace s inscenací hry Ivana Bukovčana Než kohout zazpívá. Všichni jsme zůstali s pusami dokořán, jaké že to v té Lomnici nad Popelkou mají dobré herce. Patřil k nim i Láda. Pak už jsem dlouhou dobu vidala všechny jejich inscenace a s Ládou jsem spolupracovala velmi intenzivně řadu let, kdy jsme v Lomnici dělali krajské divadelní přehlídky. Kulturní život v Lomnici byl tehdy bohatý, protože Láda řediteloval místnímu kulturnímu zařízení. Městské kulturní zařízení už není, natož pak amatérské divadelní přehlídky. Soubor se změnil ve spolek. Láda se stal vedoucím podnikové prodejny Technolenu. Má dvě vlastní a dvě vyženěné dospělé děti a už i pět vnoučat. Myslím si, že může být i dobrý dědeček. S Ládou bývala totiž sranda, a to mají děti rády. Jeho humor byl osobitý. Nikdy jsem nevěděla, na čem jsem. Ale vždycky jsem věděla, že na Ládu i na jeho pracovní a souborovou partu je možné se spolehnout. Takže ještě jednou díky.

Máme i s mužem na Lomnici řadu vzpomínek, všechny jsou s Ládou nějak spojeny. Janek asi nezapomene, jak na večírku při přehlídce zpíval s místní kapelou. A víš, Ládo, na co mám já takovou milou vzpomínku? Jaká to byla slast, nevyspalá, vymrzlá a ukodrcaná z autobusu (přehlídka se připravovala v zimě a u vás jsou zimy jak se patří) přijít k vám do teplé kanceláře a dostat pořádné puclák poctivého kafe cloumováka. Nevím, proč se mi právě tenhle pocit tak intenzivně vybavuje, když si na ty doby vzpomenu. A je to vzpomínka i s vůní. Tak Ládo - hrdě do další desítky let! Pěkné divadelní role, hodně zdraví tobě i všem tvým blízkým, práci, která by těšila, pohodu a radost v soukromém životě.

Pozdravy tobě, souboru, ženě i všem známým v Lomnici. Doufám, že jste tu tvou šedesátku oslavili.

Mirka a Janek Císařovi

PS. Ládo, ty mezuláne, fotku jsi neposlal. Tak budeš bez ksichtu.

ANNA
KUČEROVÁ
*** 9. 7. 1952**

Anču znám pravděpodobně o něco déle, než pan manžel poslanec, nejsem si tím ale zcela jist. Ačkoliv jsem ve "své" skupině na Pedagogické fakultě v Hradci Králové měl jedenáct dívek, Míla byl první, kdo začal rotovat kolem a já dlouho netušil, proč, respektive která to bude.

Odlákal pochopitelně tu nejperspektivnější, Chotěbořandu Aničku Čermákovou. Anička byla výtvarně nadána a figuru uměla ze všech nejlépe. Nesmělá křehká blondýnka se ovšem pod Mílovými rukama rychle proměnila ve zdravě sebevědomou ženu, matku a uměleckou pedagogku. Kolmý start by asi pokračoval (působila na pedagogické fakultě, jazykové škole atp.), ale vstup Míly do funkcí (ředitel VČD v Pardubicích) a politiky (poslanec za ČSSD) znamenal změnu životní role, kterou Anička s láskou přijala. Že nevyklidila pole úplně a že se občas setkáváme s těmito sympatickými manželi na různých divadelních akcích, slouží jí jen ke cti. A já věřím, že bez divadla to stejně oba dlouho nevydrží. Blahopřejeme k jubileu!

Josef Tejkl

RUDOLF
FALTEJSEK
*** 14. 10. 1932**

Milé dámy, ženy a dívky, nezdá se vám, že nějak ubývá skutečných mužských osobností? Takových těch chlapů, kteří jen kouknou a chvějí se, kteří promluví a stane se Něco, kteří dokáží hladit, aniž se nás dotknou, kterých se ale maličko stydíme a se kterými si připadáme mimořádně žensky? Kteří, čím jsou starší, tím jsou dokonalejší (s jinými to je naopak...)? Nezdá? Hm, tak problém bude asi jinde...

Faltejsek sem, Faltejsek tam... Je tomu drahně let, když jsem coby novopečená metodička OKS (oh, jak jsem si připadala chytrá,

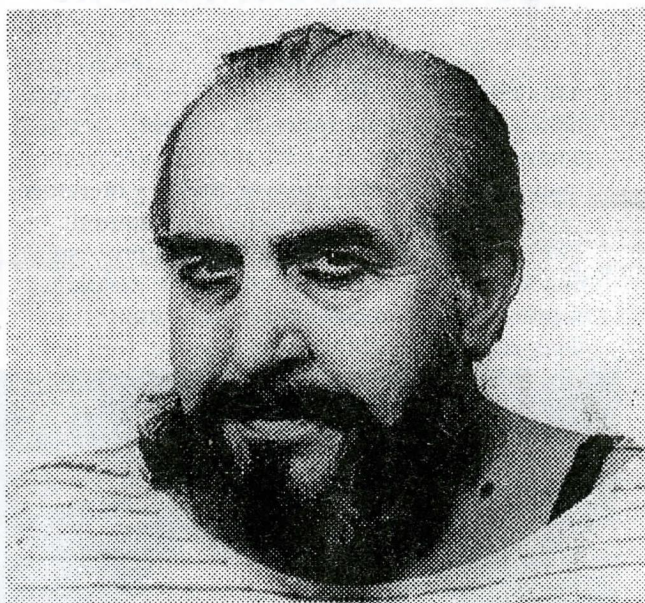

TŘI MUŠKETÝŘI PO DVACETI LETECH/foto archiv Impulsu

ó klidná doba zabeđenosti, nevědomosti o vlastní tuposti!) pořád a pořád slyšela o Faltejškovi. Režisér, herec, vynikající bavič, bohatě obdarován talentem na cokoliv od divadla. Mí tehdejší nadřízení o něm mluvili se zvláštním výrazem v obličeji, ne že by hanili, ale jako by jim nějak vadil... Pozdější předrevoluční ředitelku OKS

dokonce na devítiletce učil češtinu. Pořád na něho vzpomínala. Co slovo, to perla, prý jim říkával. Ale na jméno mu toto komunistické děvče stejně nikdy nepřišlo... V krabicích po svém starém předchůdci Křepelkovi jsem našla mraky divadelních fotek z divadla v Koruně (klub ZVÚ), programy ochotnických představení... atd. atd. Stopy Faltejškova působení jsem nacházela neustále, měl taky po čem je zanechávat.

Už si nevzpomínám, do jaké spolupráce jsem ho chtěla vtáhnout, vím jen, že mi vyhrožovali, že nepořídím. Že ho prý pěkně otrávil. Tak jsem nahodila perfektní "mejkap" (ó naivní ženská rafinovanosti!) a vydala se do hradecké "skladištní oblasti", přesněji do Vegasportu, kde tento vynikající učitel, nikoliv jako pedagog, pracoval (byla tehdy hrozná zima). Tam jsem (usazená do křesla a srkajíc nabídnutou horkou kávu, kterou jsem se málem opařila) tuto mimořádnou osobnost amatérského divadla konečně poznala osobně.

Rudolf Faltejsek "mnoha tváří"/foto archiv Impulsu

Pak jsem ho vídala často. Jako herce (Třemi mušketéry počínaje a C.K. polním maršálkem konče), jako neúnavného organizátora kultury města Třeběchovic pod Orebem, kam "kdovíproč" z Hradce emigroval, jako vynikajícího režiséra, jako pozorného manžela dětmi oblíbené pedagožky... a hlavně: jako skvělého, chápajícího, vstřícného, snad všemi váženého přítele, moudrého staršího kamaráda. Jako skutečnou mužskou osobnost. A tu vidíte je jistě příjemné. Alespoň pro někoho.

Snad se zdají být tato slova příliš velkými perlami. Věřím však, že kdo Rudu zná... Nemám pravdu, milé dámy, ženy a dívky?

Ema Zámečníková

D I V A D E L N Í

TEJKL POLEHŇA DVORŇÁK

aneb

Co v učebnicích nebylo

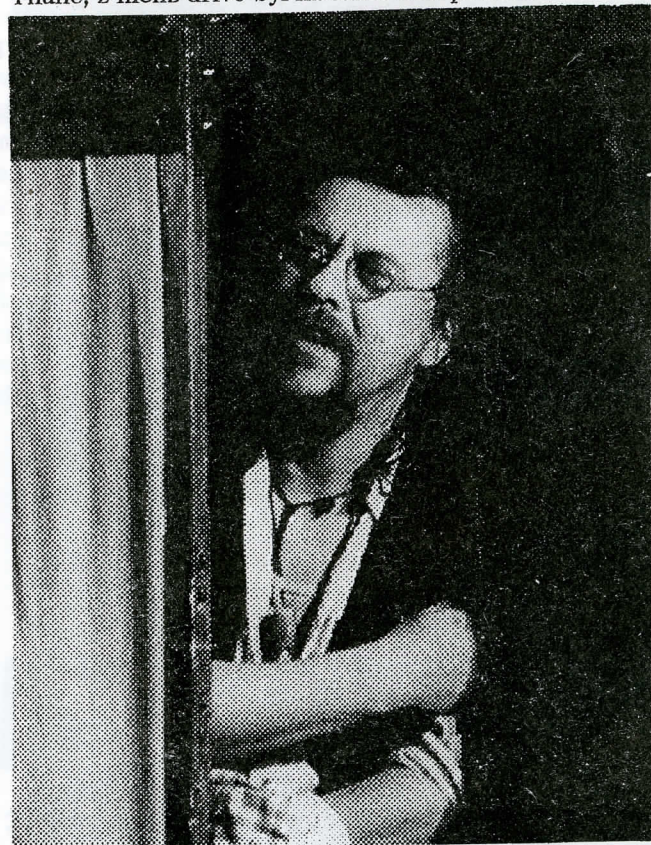
Bude.li vznesen dotaz, co se událo významného v roce 1952, většině lidí se vybaví věci nelichotivé, spojené zpravidla se smrtí či jinou trudnou záležitostí. Historik nemůže nevzpomenout politických procesů, tvor zběhlý v literatuře vychrlí mimo jiné to, že v tomto roce zemřeli Fráňa Šrámek či Ivan Olbracht. Však procesu opačného smrti - narození - si všimne málokdo. A přitom narození bude věcí v kontextu tohoto, jinak zmateného, článku věcí uzlovou. Neb právě

v létě tohoto roku, a nikdy jindy, spatřily světlo světa tři významné osobnosti podstatné pro vývoj divadla (nejen) východních Čech.

V červenci památného dvaapadesátého roku prožl Josef Tejkl, bytost pozoruhodná a v mnoha ohledech všestranná. Dramatik, režisér, herec, pedagog, v letech 1985-87 můj učitel na dramatickém oboru tehdejší LŠU, nyní zástupce ředitele již ZUŠ, impresárió a umělecký ředitel Divadélka Jesličky, horský vůdce, turista, horolezec-sebevrah a v neposlední řadě český drak. (Termín vypůjčen ze slovníku režiséra permského Divadla U mostu, Sergeje Fedotova.) Buldozer ženoucí se kupředu, živící početnou rodinu a neustále zdolávající vrcholy horské (alpské, korsické, kavkazské, balkánské a jiné) i divadelní na bázi režijní (Pavilón č.6) i herecké (Katr Brown v Žebrácké opeře..).

Srpen pak je ve znamení dvou osobností Thálie, z nichž dříve byl na tento svět povolán

foto: archiv IMPULSU

Jiří Polehňa. Člověk vlastníci spolu se svým bratrancem soukromé loutkové divadlo POLI, učící na ZUŠ v Divadélku Jesličky slintající žáčky umění loutkářskému a teatrologickému, obětavě technicky zabezpečující chod světla a zvuku identického divadla, potápějící se v mnoha vodách sladkých i slaných a chalupařící na rodovém sídle v Hoříněvsi. Nestor loutkářských Chrudimí, Hronovů a Čelákovic. Muž kdysi mnoha profesí obsahu různorodého, jakožto jest vzduchotechnik, "knihovnik" či poradatel, nyní jak výše psáno učitel a vždy loutkoherec.

foto: Aneta Maclová

Druhou bytostí v srpnu zrozenou je pak Jan Dvořák, toho času junior. Slavný syn slavného otce, neustále píšící, hrající, režisérující, externě pedagogicky působící, referát regionálního rozvoje na okresním úřadě vzdělávající, též ovšem velice často houbařící, rybařící - zde hlavně na Orlici a pak ve Smidarech, kde jeho rod od nepaměti vlastní interesantní stavení (mnou ještě neviděné) na řece Cidlině. Vynikající kuchař a po dobu třech měsíců i barman divadelního baru

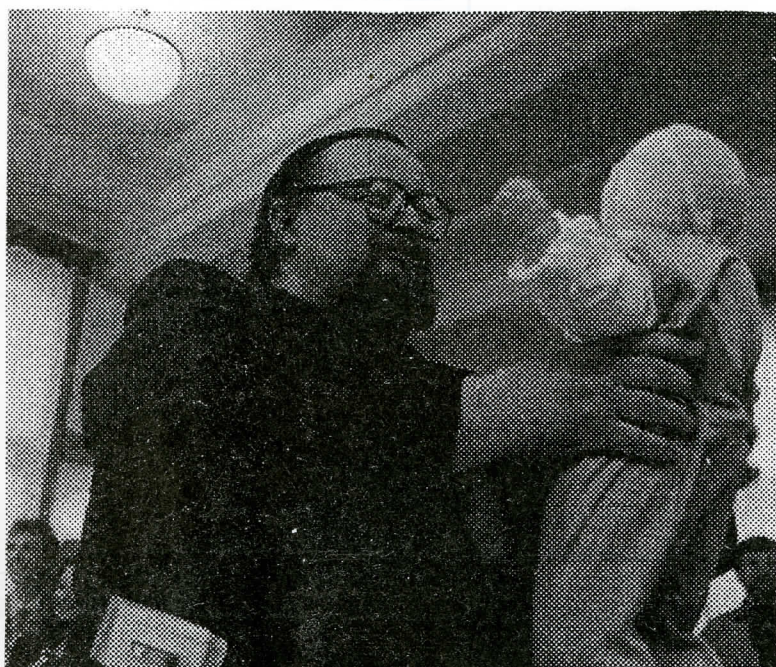

foto: Aneta Maclová

spolu s mou maličkostí.

Tolik faktografický výčet - pochopitelně neúplný - událostí a dat, která by vzdělaný člověk měl vychrlit při vyslovení letopočtu 1952. A vezme-li tentýž vzdělaný člověk kalendář a podívá-li se na něj, zjistí že píšeme rok 1997. A dá-li si dvě a dvě do hromady, vyjde mu, že oni slavní tři bardové oslaví letos v létě čtyřicet pět let věku. A myslím, že by mělo vejít v patrnost, že by se životní jubileum těchto třech mušketýrů mělo na podzim oslavit tak, jako před lety jejich čtyřicítka.

A doufám, že opět uvidíme oslavnou produkci těchto třech mužů ve člunu. A věřím, že to píší jako pozvání na výročí těchto světáků a jsem pevně přesvědčen, že Pepa se vrátí z Pamíru, kam se letos vypravil, že Jirka neutone v moři na dovolené, ať na Tahiti, na Krétě či v potoce v Hronově, a že Honza se neotraví rybami ulovenými ve Smidarech či jinde a nasycenými všelijakými chemikáliemi, či že mu nezaskočí kost.

A že tudíž tento můj chaotický výtvar bude skromným připomenutím, a ne nekrologem.

Antonín Fendrych

LEME

- Víte, že při Divadélku Jesličky v Hradci Králové funguje agilní "klub dobrodruhů"? Jeho členové dobyli již Kavkaz, v červenci míří na Pamír. Chceš-li zažít neuvěřitelné, připoj se k dobrodruhům i ty. V září míříme na Dolomity (11.-14. 9.), v říjnu do Stubaiských Alp (24.-29.10.). O divadelní prvky nebude rozhodně nouze, ceny mírné.

Po každé výpravě následuje jevištní cestopis se světelnými obrazy!

Kontakt:

Josef Tejkl, ZUŠ Na Sřezině, Hradec Králové 3, 500 03, telefon: 049/41018 - záznámník.

- Studenti architektury a scénografie založili nový loutkářský kolektiv SNB (jinotaj se nám nepodařilo rozluštit). Hrají v Divadélku Ve věži v Jičíně.

Pozor!Pozor!

Volné herecké sdružení Martina Zajíčka -Agentura Na věži, Raisova 371, 507 13 Železnice, tel.0433/ 24302 nabízí amatérským souborům, které mají vhodnou hru pro netradiční prostor Divadélka Ve věži v Jičíně, možnost vystoupení. Ozvěte se.

- O aktivitách Volného hereckého sdružení Martina Zajíčka svědčí nejen zajímavá propagační brožura jejich představení, ale i některá čísla v ní uvedená. Podle

těchto údajů bylo například již představení Čertovských pohádek (pamatujete na něj z krajských přehlídek a festivalů) uvedeno víc než 600x a Komédie o narození našeho Pána a Spasitele Ježíše Krista... už víc než 200x.

- Letošní Theatre European Regions - mezinárodní festival profesionálních divadel je šťastně za námi a my můžeme konstatovat, že nám dal mnoho příležitostí k zážitkům vskutku divadelním. Amatérští divadelníci měli opět možnost navštěvovat vybraná představení a plně toho využívali. Spolupráce VSVD a Impulsu s Klicperovým divadlem se projevila ve všech rovinách skvěle. Hned v úvodu festivalu jsme se mohli potkat prostřednictvím napjaté očekávaných inscenací Švarcova Draka a Gogolových Mrtvých duší s Fedotovovým Divadlem "U mostu" z Permu. Soubor pak odehrál ještě čtyři představení v Divadélku Jesličky v graduující přátelské atmosféře vytvářené po tři nezapomenutelné roky. Završením vstřícnosti Sergeje Fedotova k amatérům byl příslib vedení hereckého semináře pro Východočechy v průběhu letošního Jiráskova Hronova za velmi příznivých podmínek pro nás. Příležitost téměř snová.

PELMEL (MIŠMAŠ)

Festival regionů však v ohromném rozmachu a tempu pokračoval a došlo i na vystoupení členů VSVD Michala Drtiny a Jirky Polehna v doplňkovém programu s loutkami na "letní scéně" Klicperova divadla. Přestože začalo pršet (již tradičně), vychutnávalo nemálo vytrvalců úsměvnou pohodu odpoledne.

Autorskou adaptaci Vladimíra Zajíce, vycházející z westernové povídky Dostavník do Lordsburgu, viděli ve studiu Beseda posluchači režijního kurzu a ocenili jak práci svého lektora, tak režijní invenci Vlastimila Pešky.

V závěru festivalu na představení Ritter, Dene, Voss, Divadla Na zábradlí (režie J.A. Pitínský, cena Inscenace roku 1996), jsme se sešli téměř všichni. Stálo to za to, týden byl završen. Divadelně i společensky. Díky každému, kdo se o to, byť nepatrným dílem, zasloužil.

-KD-

Rozšířená rada VSVD

Z šedesáti pozvaných se na další schůzku rozšířené rady VSVD sešlo v "Divadelní kavárně" třidvacet zaujatých divadelníků. Téma bylo tentokrát velmi materiální - Kdo to zaplatí? - a o úvodní, průběžné i závěrečné slovo byl tentokrát požádán Saša Gregar, který se svého úkolu zhostil přímo pedagogicky. Celé setkání a povídání trvalo přes tři hodiny a popsat jej několika řádky není možné, proto si větší zamyšlení nad Sašovým povídáním ponechám do příští Hromady, kde se dozvíte co je fund raising, jak zpracovat projekt za účelem získání peněz pro něj, jak sestavit přehledný materiál o vaší organizaci... Dnes vám jen poradíme "Jak nezískat peníze", protože čas žádostí se blíží.

1. Udělejte chybu v názvu nebo ve jménu
2. Působte nepořádným dojmem (vzhledem i projevem)
3. Vystupujte tak, jako by vám podporu někdo dlužil

4. Mějte nepřiměřené časové požadavky
 5. Hovořte bez nadšení a zájmu
 6. Zaměřte se víc na získání peněz než na podchycení zdrojů
 7. Zkuste dárce vystrašit, aby vás podpořil
 8. Zkuste u dárce vyvolat pocit viny
 9. Nemějte příliš mnoho informací o svém projektu
 10. Zkuste dárce podvést
 11. Předem si o dárce nic nejištěte
 12. Zapomeňte požádat o peníze
 13. Žebrejte
 14. Opožděte se
 15. Žádejte o finanční prostředky po termínu uzávěrky
 16. Žádejte toho, kdo nemá rozhodující právo
 17. Požadujte nesprávnou věc
- Poté, co vám uplynula lhůta, lenošte a peníze zaručeně nikdy nezískáte. Ale to není váš případ.

-MD-

Divadlo jednoho herce

Národní přehlídka Divadla jednoho herce, kterou organizoval SČDO v Čelákovicích se za východočeský region zúčastnili tři zástupci. Jirka Polehna z Hradce Králové v kategorii individuálních výstupů s loutkou, Michal Drtina z Hradce Králové a Ivo Horkel z Moravské Třebové v kategorii divadla jednoho herce. Jelikož naše výprava tvořila téměř polovinu všech účinkujících, nikoho nepřekvapilo, že jsme si odvezli i polovinu udělených cen. Jirka Polehna první cenu ve své kategorii a Michal Drtina jedno ze dvou udělených čestných uznání, a to za mnohostranný výkon. Na Jirkovu první cenu se váže i postup do programu Jiráskova Hronova, pokud si SČDO své návrhy prosadí na programové radě, ale to budeme vědět až v půlce června (dnes 26.května).

Prostředí příjemné, mimochodem, mají tam pěkné muzeum, ale nehezské divadlo. O přidělené lahve šampaňského jsme se rozdělili rovným dílem s moravsko-třebovskými, takže i Sekáčová-Horkel-dřevěná panna a spol. měli cestou domů čím šumět. A podle toho, jak jeli s plným přívěsným vozíkem rychle, nemohli se dočkat.

-MD-

*Tentokrát rubrika
plná článků, které se
nevešly z časových
důvodů do úvodu této
Hromady, kromě
článku Sváti Vobejdy,
jenž sem patří
právem.*

MIMO RUBRIKY

Alois Jirásek
- Svatopluk Vobejda

O ROZŠLÁPNUTÉM EXKREMENTU A ZASEKNUTÉ LÍPĚ.

Již mnoho let tomu nazad. To bolševik ještě pilně vládu državši a já jsem byl nucen vylepšovati si kádrový profil jako dělník v továrně na opravu plynometrů. Tenkrát nedovolili mi studovati dálkově, neb nebyl jsem kádrovou rezervou a ani moji rodiče příliš nehorlili pro zřízení tehdejšího, anžto můj děd coby četník v Mostecké stávce dělníky kulkami proháněl. Když situace se uklidnila a já byl přijat do kolektivů lidu dělného nemože vzdělání si rozšiřovati, přihlásil jsem se na večerní školu Marxismu-Leninismu anobř VUML. Jako dělník byl jsem již kádrově očištěn, a tak nic nebránilo tomu rozvracet stranu zevnitř. Bohužel, není mi tento krok v dnešku připsán coby odboj proti totalitě.

V souboru ochotnickém panovaly neshody mezi starší a mladou generací, tak jsem se v tom období nezúčastňoval žádných divadel. Místní soubor nacvičoval medle divadelní kus Aloise Jirásky Lucerna. Co však se nestalo. Čtrnáct dnů před premiérou klepnula hlavní postavu Mlynáře pepka. Soubor ve srabu se nacházej, přišel za mnou a na moji ješitnou stranu počal

klopat, že jsem jediný, který roli přetěžkou a tak v krátkém termínu zvládne. Nenechal jsem soubor ve štychu a letovaje holendry plynometrů učil jsem se roli z otevřené knihy před sebou.

Všichni se těšili na premiéru, neb generálka dopadla ke spokojenosti režiséra, který zde zároveň zahrál roli pana Vrchního, ale i ideologické komise. Na premiéru bylo pozváno několik vysokých sovětských důstojníků. Tak měl náš kus i zahraniční úcast.

Lucerna probíhala podle scénáře. Průšvihy začal signalizovat výstup Mlynáře, který vede Kněžnu na zámeček. Poslyšte hovoru mezi Kněžnou a Mlynářem:

Ah, jak mokro! A mé střevíce a šaty. (Noha Kněžny náhle podklouzla) Jinudy není možná? (Zastřeně, napůl huby, určeno spoluhráči - Šlápnu do hovna)

Mlynář: Jen tudy. (Zastřeně, napůl huby, určeno spoluhráče - Nekecej, kde by se tady vzalo hovno)

Kněžna: (prohlíží si botu, odpověď nahlas má v textu) Ale jak! Snad abyste mne přenesl.

Mlynář: Vás, paní kněžno? Já? (Po dalších replikách Kněžna svižně přeskakuje)

Mlynář: Ah, jasnosti! (Opět na půl huby - Ty tam máš fakt hovno.)

Kněžna: Přesla by líp? (Opět na půl huby - Nemám to na šatech?)

Mlynář: To ne. (Na půl huby - Nemáš, jenom na botě.)

Kněžna: Nemáte o ní strach? (Vo co to mám utřít)

Mlynář: Nemám. (Už to máš dole)

Kněžna: Tak kudy teď?

Mlynář: Tudy.

Kněžna: Ah, tam je černo, tma!

(To ste mi udělali naschvál, prasata!)

Vše bylo šťastně zažehnáno, ale vůbec jsme netušili, jaké drama se odehraje na konci představení. Režisér pro velký efekt zapůjčil automatickou lípu, kteráž se sepnutím samočinně otvírala.

Pro zvýraznění efektu stál nad lípou na visuté lávce jeden z osvětlovačů a sypal dolů drobné piliny, které rozháněla vývěva, kteráž na automatiku lípy zapojena byla. Prášil tento při zkouškách o sobě prohlašoval sypaje piliny, že bombardér B 52 jest. Jeho oblíbená věta byla " Helou bojz! Jsme nad My-Lai. A sypeme! Sypeme! " Pro nezasevěné dokládám, že se jedná

o vybombardovanou vesnici ve Vietnamsko-Americké válce. Taktéž lucerny jsme měli dvě. Jednu festovní na parádu a jednu na rozbití. Ale pokračujme dále. Divadlo se blíží ke zdárnému konci.

Všickni již těší se na děkovačku, ale ouha. Režisér podcenil při zkouškách závěrečný výstup u lípy, zkoušeje s komparesem toliko dvakrát. Při replice, kdy zvolati měl: "Chopte se ho !", otevřel ústa a ta se mu rázem v sanicích zašprajcovala tak, že zachrčel pouze

"Hááácha! ". Kompars nevyvycvičený a zaskočený tímto projevem, nechápavě civěl na Vrchního s otevřenou hubou dokořán.

Snažil jsem se zachránit situaci a s napřaženou sekerou vrhnul jsem se mezi kompars. Pak to začalo. Pro oživení uvádím výpisek ze scénáře, co se na jevišti díti mělo, ale činilo arcif jinak.

/ V tom se setmí, koruna však staré lípy náhle zazáří. Z výše se ozve vážná hudba, jako hlas dalekých varhan. / Setmělo se a z výše se na nás snášela kvanta pilin a místo

vzdálených varhan jsme slyšeli škodolibý smích osvětlovače a jeho Helou bojz! Lípa se zaseknula a tím pádem neseplnula ani vývěva. Všichni jsme byli od pilin.

/ Pacholci se dají na útěk vpravo. / Pacholci zmateni nastolou situaci se dali na útěk vlevo a jako smršť srazili na zem Kláskovou, Kláska a Sejtka, kteřížto ve scénáři padnouti na kolena měli, ale takto váleli se po jevišti jako prasata svalená.

/ Zajíček u samé lípy stojí v nadšeném vytržení. / Braha padl pod lípou na kolena. / Lípa se otevře a z ní vystoupí Hanička. / Lípa beznadějně zaseknutá a Braha

v podřepu, protože ho probíhající pacholek nechtěně praštil toporem do kosti zvané píšťala. Zajíček to nervově nezvládnul a slova, která měla původně patřit uvězněné Haničce, bohužel zasáhla i přední řady hlediště. "Tak už kurva vylez!", zaúpěl. V sále to zašumělo. Zachránil jsem situaci tak, že jsem sekerou rozetnul bok plátěné lípy a Haničku z ní doslova vytáhnul.

"Mateřídouško!" zaúpěl již nervově šílený učitelský a po tvářích se mu válely slzy, které udělaly na jeho tváři drobné cestičky mezi pilinami. Korunu všemu nasadila Kněžna, která také v nervovém vypětí změnila lucerny a na jeviště přinesla tu festovní na parádu.

Kněžna: Hle, jak tuto lucernu rozbíjím a tím na věčné časy ruším vaši poddanost..... a hodila lucernu na zem a lucerna nic, protože byla festovní. Znovu se schýbnula pro lucernu a tentokrát prudce s ní uhodila o prkna na jeviště. Lucerna opět nic. Celou situaci zachránil učitelský Zajíček. Vrhnu se pro lucernu a zuřivě až nepřičetně s ní trískal o forbinu, až se mu to podařilo ji dočista zlikvidovat. Sověti skandovali:

"Moloděc! Moloděc!" Učitelský, vraceje se k lípě, tentokrát zcela bez ostychu pronesl: "A je po prdeli!" A bylo. U lípy se zajiskřilo, lípa se otevřela, nastal zkrat a jeviště bylo ve tmě. Soubor téměř zhroucený při opětném zapojení dál již nepokračoval a jal se klanět a děkovačku žádati. V šatnách nás po představení navštívili sovětští důstojníci, trásli

nám pravicema a zvláštní pozornost získal učitelský Zajíček, na kterého jeden z důstojníků významně mrkal, říkáje přitom: "Charašó, tavaryš, éto barbá, éto ja znáju." Ideologický tajemník vrtěl nechápavě hlavou a loučil se se slovy: "Opravdu zajímavé pojetí Lucerny. Je to divné, nechápu." Tak skončilo to divadelní klání, které zapsalo se tak hluboko do ochotnické historie.

PS I: Pepíku! Za případné chyby se omlouvám, už mi to tak nedlabe. Možná to obohatí Hromadu a když ne, klidně to hod do koše. Je totiž neděle a mám dost času.

Svatopluk

PS II: Do koše neházíme, přechodníkové novotvary neopravujeme, bereme.

Pepík

NA NAŠICH VÝJEZDECH

Na našich výjezdech do souborů jsme se potkali s novými inscenacemi našich dobrých známých a přátel, ale zaznamenali jsme, a to je nadmíru příznivé, i příliv mladých tvůrčích sil a posil. Při tom se pochybnosti některých z nás o budoucnosti či smyslu amatérského divadla lehce rozplývají, zvláště pak, vidíme-li obnovený upřímný zájem o poučení a zkvalitnění vlastního přínosu do představení a do celkového procesu vyjadřování se a sdělování divadlem vůbec. A přičteme-li trvale vzrůstající zájem diváků o amatéry téměř všude, kde divadlo svou tradici mělo nebo si ji buduje, pak možná můžeme mít i důvod k optimismu. I dramaturgie se stává znovu pestřejší a neubírá se pouze úzkým koridorem zábavných žánrů, jak to naznačovala minulá léta. Výrazně se rozvíjí též práce s dětmi a mládeží v literárně dramatických oborech základních uměleckých škol. I to je dobrá zpráva pro budoucnost.

K dále vyjmenovávaným navštíveným představením možno říci shrnující větou to, že soubory si většinou, pouze s lehkými výkyvy, podržely svou standardní úroveň

a podávaly svým divákům ucelenou výpověď o tom, jaké divadlo je zajímavé a jaké prostředky volí ke komunikaci na zvolené téma. Na nás bylo, abychom je upozorňovali, kde se jim to nedaří a kde se svému záměru zpro-
nevěřují. Mnohde jsme se společně, možná i úspěšně, dobírali příčin. Bylo to krásné putování...

25. února

- Divadelní spolek J.N.Štěpánka, Chrudim /na motivy O.Daňka:
Dva na koni, jeden na oslu
režie: Jan Slezák

9. března

- Divadelní soubor Měst.kulturního střediska v Červeném Kostelci
Oscar Wilde: Jak je důležité mít Filipa / režie: Marcela Kollertová

18. března -Turnovské divadelní studio / mládež /J.B.Molière: Chudák manžel / režie: Petr Haken

30. března

- Divadelní soubor při MěKS v Jilemnici / lidová hra ze Tříčce:
Komedie o Františce, dceři krále anglického, a o Honzíčkovi, synu kupce londýnského
režie: Zdeněk Karásek

5. dubna

- Divadelní spolek J.K.Tyl v Lomnici nad Popelkou
/ představení v Lázních Bělohrad /
Jan Drda: Dalskabáty, hřišná ves
režie: Jan Konopáč

13. dubna

- Divadelní soubor Vrchlický při MěKS v Jaroměři
Neil Simon: Dámská jízda
režie: Naďa Doležalová

29. dubna

- Setkání se žáky LDO ZUŠ Trutnov
- metodický snímek pedagogické práce Jaromíra Beiera s dětmi v průběhu jednoho týdne

1. května

- Dramatický kroužek Jaroslav, Luže
V.K.Klicpera: Potopa světa
režie: Jiřina Pištorová

H R O M A D A

Do výčtu nejsou zařazena představení, o kterých jsme psali již při jiných příležitostech, případně v souhrnných informacích o přehlídkách.

- KD -

Z východočeské přehlídky dětských divadelních, loutkářských a recitačních souborů

Tradičně se pořádala v Ústí nad Orlicí, a to 12. dubna, tradičně do Ústí přijela spousta souborů (celkem s 30 kusy až kousky). Startovní pole se proto rozdělilo na dvě skupiny, které měly své samostatné poroty. Pochopitelně, že mezi porotami byla vzájemná souhra, politicky řečeno konsenzus. Porota "A" s Ninou Martínkovou, Janou Portykovou a Alexandrem Gregarem strávila den v arénovém prostoru Kulturního domu, porota "B" s Blankou Šefrnovou, Jadou Dejlem a Josefem Tejklem si užila představeníček v komorním prostoru Malé scény.

Představení měla úroveň proměnlivou, leč slušnou. Začneme od problémů - známých bolestí. Řada souborů měla problémy s technikou, a to od jevištní řeči až po technické vybavení inscenace, mnoho inscenátorů (vedoucích souborů, pedagogů a režisérů v jedné osobě) není schopno překročit práh ilustrativnosti, pokud zajiskří nápad, ne vždy je dobře prodán, často marně hledat vztah dětí k hranému tématu. A což na pováženou: často absentuje řešení příběhu prostřednictvím dramatických situací. Zkušená porota někdy žasne nad věkovou nepřiměřeností - nikoliv svou, zdá se, že některé pedagožky (ové) jsou nepoučitelné (ní). Scénografie - dobře fungují takové výtvarné znaky, které jsou zároveň metaforou a umožňují dětem i divákům rozvíjet představivost.

Horší je to, když se dělá "velké umění", za nímž se malý herec pouze krčí. Byť hrací prostory neposkytují mnoho světelných zařízení, nápaditost při svícení byla minimální.

O kladech shlednutých představení může vypovědět názor porot na následující čtyři inscenace, které byly zároveň doporučeny pro další postup.

První z nich

- Školáček ZŠ Prachovice, vedoucí Eliška Ptáčníková. Hrál pohádku "O hloupém vlkovi" z knihy *kavkazských pohádek Zlatý jelínek*.

V porotě zaznělo: "Vezmi krátkou (a v českém prostředí rovněž známou) pohádku, a nech ji vyprávět zaujatým dětem. Veršiky zvládnou, jsou konečně tak jednoduché, že je v nich snadno být doma. Dej jim však k tomu volnost, prostor a nesešňeňuj radost ze hry, ať si užijí, ať mluví za prasátka, za vlka i za svini (i s tím uzarděním, které se při tomto českém slově dere do tváře cudné holčičky). V pravou chvíli říkej slova sborem a rovnou do publika, v jinou pravou chvíli zahraj drobnou situaci, tu s prasátkem v okénku, tu mezi sviní a vlčím chlapečkem, který hrůzu pouští snad jen velikonoční řehtačkou, pohlídej trochu rytmus a vůbec pracuj s rytmizací (tutti sbory, ozvučná dřívka), nebraň vizualizaci veršovaného příběhu."

Ukážněná a hlasově velmi pěkně disponovaná děcka vedla paní vedoucí z louže recitačního pásma přímo do divadelního řečiště.

Další z nich,

ZUŠ Žacléř, vedoucí Jarmila Schubertová, hrála pásmo "Vážně i nevážně" z veršů J. Préverta.

Tak tady se zablýskalo a snad i zakříslo. Možná, že pouze v kontextu ústecké přehlídky nebo okamžitou dispozicí souboru, nakonec, kdo je bez víry...

Ale na leccos zaděláno:

1) Soubor Prévertovým veršům rozumí a inteligentně, s nadsázkou i pochopením pro smysly související je interpretuje z očí do očí - jak vlastních, tak směrem k divákovi - a na-

konec i přesvědčivě.

2) Oslovení publikuje zvláště v počátku a pak tak do dvou třetin akce velmi sugestivní, neb v jednoduchosti je síla - dynamické aranžování - erupce ze základní, zády otočené řady a jakýsi atak na publikum, občas, pojednou náznak situace, zaujímání vztahu k věci, k sobě, k posluchači (povedené).

3) Rytmus v celku i jako akcelerující princip, akcent je cítit velmi, někdy však spíš tuším, že se klube, že je někde zatím uvnitř. Kdo z nás je dokonalý...

4) Srozumitelný a jasný záměr: oslovit, pobavit, zneklidnit.

A konečně - pokud se soubor trošičku popere s délkou a pointami a přes jinak velmi dobře říkané věci některé ještě zvedne na stůl, pak Prévert zazní hezky česky.

Třetí představení

- HEC LDO ZUŠ Trutnov, "Jmenuji se Tom"

M. Twaina a N. Kábrtové.

Inscenace má ambice divadelního tvaru. Výrazně se pracuje s dětským hercem, se "živou" hudbou i scénografickou složkou. Bylo by vhodné vyčistit a zpřesnit dramatické situace a zamyslet se nad temporytmem představení.

A další

- DLS ZUŠ Světlá n. Sázavou

- A.A. Milne, Ivana Měkotová

+ kol. dětí: *Medvídek Pá*

Výborně zvolený text a prostředky. Děti vědí, hrají s velkým zaujetím. Ne vždy se jim podaří "prodat" všechny nápady, především práce s plyšovým medvídkem by si zasluhovala zpřesnit.

-AG-JP-

INSPIRACE '97

27.-28. ZÁŘÍ

V LETOHRADU

INSPIRACE SE VRACÍ
DO SVÉ KOLÉBKY.
PODPOŘTE JEJÍ LESK SVOU ÚČASTÍ.
DIVADELNÍ MENU,
ČERPAJÍCÍ ZE SEZÓNY 96/97,
SESTAVÍ
PROGRAMOVÁ RADA
JIŽ V ČERVNU.
BUDE VYČLENĚN I ČAS
PRO SPOLEČNÝ SEMINÁŘ.
PODROBNOU POZVÁNKU
S NÁVRATKOU
OBDRŽÍTE ZAČÁTKEM ZÁŘÍ.
REZERVUJTE SI JIŽ DNES
VÍKEND BABÍHO LÉTA
NA PŘÁTELSKÉ SETKÁNÍ!

redakční rada HROMADY

H R O M A D A

**TOUTO FOTOGRAFIÍ
SE VRACÍME K NEDÁVNO
SKONČENÉMU
THEATRE EUROPEAN
REGIONS**

Divadlo U mostu - PERM - RUSKO " Mrtvé duše " foto: Anatolij Zernin

**Středisko amatérské kultury
IMPULS
Okružní 1130
500 03 Hradec Králové**

NOVINOVÁ ZÁSILKA

Redakci
Amatérské scény
P.O. BOX 2, Křesomyslova 7
140 16 PRAHA 4

" Podávání novinových zásilek povoleno OpSp Pardubice č.j. : PP/1-3269/93 ze dne 30.9.1993"